

**PERANAN INFORMASI MAKLUMAT DALAM BIDANG
KOMUNIKASI DI MUZIUM SENI KUCHING, SARAWAK**

MARIA ANAK JIMBUN

**Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Pengurusan Seni)
2016**

**PERANAN INFORMASI DAN MAKLUMAT DALAM BIDANG KOMUNIKASI
DI MUZIUM SENI SARAWAK.**

MARIA ANAK JIMBUN

Projek ini merupakan salah satu keperluan untuk
Ijazah Sarjana Seni Gunaan dengan Kepujian
Pengurusan Seni

Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif
UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK
2016

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

Grade: _____

Please tick (✓)

Final Year Project Report

☒

Masters

☐

PhD

☐

DECLARATION OF ORIGINAL WORK

This declaration is made on the 20 day of JUN 2016.

Student's Declaration:

I MARIA ANAK JIMBUN, 44978, FACULTY OF APPLIED & CREATIVE ARTS hereby declare that the work entitle **PERANAN INFORMASI DAN MAKLUMAT DALAM BIDANG KOMUNIKASI DI MUZIUM SENI SARAWAK** is my original work. I have not copied from any other student's work or from any other source except where due reference or acknowledgement is made explicitly in the text nor has any part been written for me by another person.

20/6/2016

Date submitted

MARIA ANAK JIMBUN
(44978)

Supervisor's Declaration:

I ENCIK ANDREAS SUDJUD DARTANTO hereby certifies that the work entitled **PERANAN INFORMASI DAN MAKLUMAT DALAM BIDANG KOMUNIKASI DI MUZIUM SENI SARAWAK** was prepared by the above named student and was submitted to the "FACULTY" as a* partial/fulfillment for the conferment of **BACHELOR OF APPLIED AND CREATIVE ARTS WITH HONOURS (ARTS MANAGEMENT)**, and the aforementioned to the best of my knowledge, is the said student's work.

Received for examination by: _____

(En Andreas Sudjud Dartanto)

date: 20/6/2016

I declare that Project/Thesis is classified as (Please tick (√)):

- ☐ **CONFIDENTIAL** (Contains confidential information under the Official Secret Act 1972*)
- ☐ **RESTRICTED** (Contains restricted information as specified by the organization where Research was done)*
- ☒ **OPEN ACCESS**

Validation of Project/Thesis

I therefore duly affirmed with free consent and willingness declare that this said Project/Thesis shall be placed officially in the Centre for Academic Information Services with the abiding interest and rights as follows:

- This Project/Thesis is the sole legal property of University Malaysia Sarawak (UNIMAS).
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copied for the purpose of academic and research only and not for other purpose.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to digitalize the content for the Local Content Database.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copies of the Project/Thesis for academic exchange between Higher Learning Institute
- No dispute or any claim shall arise from the student itself neither third party on this Project/Thesis once it becomes the sole property of UNIMAS.
- This Project/Thesis or any material, data and information related to it shall not be distributed, published or disclosed to any party by the student ~~except with UNIMAS~~ permission.

Student Signature:
(Maria Anak Jimbun)

Supervisor Signature:
(En Andreas Sudjud Dartanto)

Current Address:

Flat 103, Tingkat 1, No. 3 Taman Bamboo, Jalan Tun Hussien Onn 97000 Bintulu Sarawak.

Note* If the Project/Thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach together as annexure a letter from the organization with the period and reason of confidentiality and restriction.

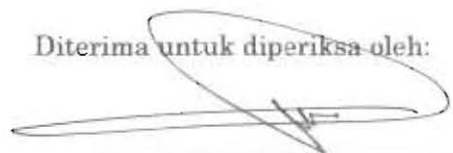
[The instrument is duly prepared by The Centre for Academic Information Service]

Catatan : * Tesis dimaksudkan tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah, Sarjana dan Sarjana Muda

** Jika tesis ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis ini perlu dikelaskan sebagai SULIT atau TERHAD.

Projek bertajuk **Peranan Informasi dan Maklumat dalam Bidang Komunikasi di Muzium Seni SARAWAK** telah disediakan oleh **Maria Anak Jimbun** dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian Pengurusan Seni.

Diterima untuk diperiksa oleh:

Andreas Sudjud Dartanto

Tarikh:

20/6/2016

PENGHARGAAN

Salam sejahtera dan jutaan terima kasih diucapkan kepada semua yang membantu saya dalam menyiapkan penyelidikan saya pada kali ini.

Pertama sekali, ucapan jutaan terima kasih dan syukur kepada Tuhan Yang Maha Esa kerana telah menganugerahkan keupayaan dan kekuatan untuk menyiapkan tesis ini dengan jayanya seperti yang telah dirancang dalam masa yang telah ditetapkan oleh pihak berkenaan.

Tidak lupa juga, jutaan terima kasih dan penghargaan buat penyelia Andreas Sudjud Dartanto ke atas sumbangan idea, tunjuk ajar, nasihat dan juga memberi maklumat yang berguna dihulurkan semasa menyelesaikan kajian ini. Semoga Tuhan membalas kemuliaan budi dan sumbangan yang telah diberikan.

Di kesempatan ini juga jutaan terima kasih diucapkan kepada pensyarah atas segala teguran dan nasihat yang diberikan. Buat keluarga dan kedua-dua ibu bapa terutama kepada kedua – dua ibubapa saya iaitu Puan Tamoh Anak Laman dan Encik Helbert Bin Jara'ee keatas sumbangan dan juga sokongan yang tiada batasanya kepada saya semasa saya menyiapkan tugas ini, ribuan terima kasih diucapkan kepada mereka berdua, tanpa bantuan, nasihat dan juga panduan dan didikan semasa saya menyiapkan kajian ini.

Tidak lupa juga kepada rakan-rakan seperjuangan yang telah banyak memberi pandangan dan dorongan dalam menyiapkan kajian ini. Setinggi – tinggi penghargaan kepada semua pelajar dan juga semua responden yang terlibat dalam kajian ini, tidak lupa juga setinggi – tinggi penghargaan kepada pengurusan Muzium Sarawak keatas kerjasama yang diberikan. Tanpa maklumat dan kerjasama yang diberi kajian ini mungkin tidak dapat dijalankan dengan lancarnya.

Sekian , terima kasih.

Maria anak Jimbun

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN	MUKA SURAT
Penghargaan	i
Isi Kandungan	ii
Senarai Jadual	v
Senarai Graf	viii
Senarai Carta Pie	x
Abstrak	xi
<i>Abstract</i>	xii
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	9
1.3 Objektif Kajian	10
1.4 Permasalahan Kajian	11
1.5 Persoalan Kajian	12
1.6 Kepentingan Kajian	13
1.7 Matlamat Kajian	14
1.8 Kerangka Kajian	16
1.9 Rumusan	17
BAB 2 SOROTAN KESUSATERAAN	
2.1 Maksud Muzim	18
2.2 Peranan Muzium	20

2.3	Teori Komunikasi / Maksud Komunikasi	24
2.4	Element Dalam Komunikasi	26
2.5	Peranan Komunikasi Dalam Pengurusan Muzium.	30
2.6	Profil Pengunjung Muzium	34
2.7	Rumusan	38
BAB 3	METODOLOGI KAJIAN	
3.1	Pengenalan	39
3.2	Lokasi Kajian	40
3.3	Sumber Data	41
3.4	Kaedah Analisis Data	42
3.5	Instrument Kajian	43
3.6	Limitasi Kajian	44
3.7	Populasi Kajian	44
3.8	Rumusan	44
BAB 4	ANALISA DATA DAN DAPATAN KAJIAN	
4.1	Pengenalan	46
4.2	Bahagian A: Analisa Demografi	47
4.3	Sebab – Sebab Responden Pergi Ke Muzium	58
4.4	Objektif 1	93
4.5	Objektif 2	100
4.6	Objektif 3	107
4.7	Kesimpulan	117

BAB 5	PERBINCANGAN DAN CADANGAN	
5.1	Pengenalan	118
5.2	Persoalan kajian yang dijawab	119
5.3	Objektif kajian yang telah dijawab	121
5.4	Cadangan	122
5.5	Kesimpulan	124
RUJUKAN		125
LAMPIRAN		126

Senarai Jadual

Bil	Tajuk Jadual	Muka Surat
Jadual		
1	Gambar Rajah 1.8 Kerangka Kajian	16
2	Jadual 1.1 Sorotan Peristiwa Sejarah Penubuhan Muzium di Malaysia	3
3	Jadual 4.1 Jantina responden	47
4	Jadual 4.2 Umur responden	49
5	Jadual 4.3 Kaum atau bangsa responden	51
6	Jadual 4.4 Kaum lain – lain	53
7	Jadual 4.5 Tahap pendidikan responden	54
8	Jadual 4.6 Jenis pekerjaan responden	56
9	Jadual 4.7 Pernah pergi ke muzium	58
10	Jadual 4.8 Lawatan Sambil belajar	60
11	Jadual 4.9 Jantina * lawatan sambil belajar Crosstabulation	61
12	Jadual 4.10 umur * lawatan sambil belajar Crosstabulation	63
13	Jadual 4.11 bangsa * lawatan sambil belajar Crosstabulation	66
14	Jadual 4.12 tahap pendidikan * lawatan sambil belajar Crosstabulation	69
15	Jadual 4.13 pekerjaan * lawatan sambil belajar Crosstabulation	72
16	Jadual 4.14 Pergi ke muzium atas sebab minat.	75
17	Jadual 4.15 Jantina * minat Crosstabulation	76
18	Jadual 4.16 Umur * minat Crosstabulation	78
19	Jadual 4.17 Tahap pendidikan * minat Crosstabulation	81

20	Jadual 4.18 Pekerjaan * minat Crosstabulation	84
21	Jadual 4.19 Pergi ke muzium kerana melancong	86
22	Jadual 4.20 Jantina * melancong Crosstabulation	88
23	Jadual 4.21 Umur * Melancong Crosstabulation	90
24	Jadual 4.22 Keberkesanan system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.	93
25	Jadual 4.23 Kefahaman terhadap huraian yang terdapat di artifak di muzium.	95
26	Jadual 4.24 Kefahaman terhadap maklumat yang ingin disampaikan melalui pernyataan nama artifak.	97
27	Jadual 4.25 Maklumat yang disampaikan mudah diperolehi dengan menggunakan media cetak.	100
28	Jadual 4.26 Maklumat yang disampaikan mudah diperolehi dengan menggunakan media eletronik.	102
29	Jadual 4.27 Tahap kepuasan terhadap penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. curator	104
30	Jadual 4.28 Mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium	107
31	Jadual 4.29 Kefahaman terhadap paparan maklumat yang disediakan.	109
32	Jadual 4.30 Kepuasan terhadap perolehan maklumat.	111
33	Jadual 4.31 Pengetahuan baru melalui pameran yang disediakan.	113

Bil	Nama Graf	Muka Surat
Jadual		
1	Graf Bar 4.1 Umur responden.	52
2	Graf Bar 4.2 Tahap pendidikan responden	
3	Graf Bar 4.3 Umur * lawatan sambil belajar Crosstabulation	66
4	Graf Bar 4.4 bangsa * lawatan sambil belajar Crosstabulation	67
5	Graf Bar 4.5 tahap pendidikan * lawatan sambil belajar Crosstabulation	69
6	Graf Bar 4.6 pekerjaan * lawatan sambil belajar Crosstabulation	72
7	Graf Bar 4.7 Jantina * minat Crosstabulation	75
8	Graf Bar 4.8 umur * minat Crosstabulation	78
9	Graf Bar 4.9 tahap pendidikan * minat Crosstabulation	81
10	Graf Bar 4.10 pekerjaan * minat Crosstabulation	83
11	Graf Bar 4.11 Jantina * melancong Crosstabulation	86
12	Graf Bar 4.12 Umur * Melancong Crosstabulation	91
13	Graf Bar 4.13 Kefahaman terhadap huraian yang terdapat di artifak di muzium.	96
14	Graf Bar 4.14 Maklumat yang disampaikan mudah diperolehi dengan menggunakan media cetak.	96
15	Graf Bar 4.15 Maklumat yang disampaikan mudah diperolehi dengan menggunakan media eletronik.	101
16	Graf Bar 4.16 Mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium	106

17	Graf Bar 4.17 Kefahaman terhadap paparan maklumat yang disediakan.	108
18	Graf Bar 4.18 Kepuasan terhadap perolehan maklumat.	110
19	Graf Bar 4.19 Pengetahuan baru melalui pameran yang disediakan.	112

Bil	Carta Pie	Muka Surat
Jadual		
1	Carta Pie 4.1 Peratusan responden mengikut jantina	51
2	Carta pie 4.2 Kaum Responden	54
3	Carta Pie 4.3 Jenis pekerjaan responden	58
4	Carta Pie 4.4 Kekerapan responden pergi ke muzium	61
5	Carta Pie 4.5 Lawatan Sambil Belajar	62
6	Carta Pie 4.6 Pergi ke muzium atas sebab minat	74
7	Carta Pie 4.7 Pergi ke muzium kerana melancong	85
8	Carta Pie 4.8 Keberkesanan system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.	92
9	Carta Pie 4.9 Kefahaman terhadap huraian yang terdapat di artifak di muzium.	94
10	Carta Pie 4.10 Tahap kepuasan terhadap penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. curator	103

Abstrak

Kajian ini dilaksanakan di Muzium Seni Sarawak untuk mengkaji peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di Muzium Seni Sarawak. Terdapat beberapa objektif kajian yang ingin dikaji oleh pengkaji, antaranya adalah mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium. Objektif kajian ini adalah untuk mengkaji keberkesanan komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium untuk mencapai tahap kepuasan pengunjung. Selain itu juga, kajian ini juga bertujuan untuk mengkaji bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium dalam mengeratkan hubungan pihak pengurusan muzium dan juga masyarakat luar. Jenis – jenis komunikasi yang digunakan oleh pihak pengurusan muzium sudah pasti mempengaruhi hubungan silaturahim pengunjung yang datang berkunjung ke muzium Sarawak. Malahan kajian ini juga adalah untuk mengkaji pandangan dan juga pendapat masyarakat luar terhadap peranan dan juga fungsi muzium seni. Pengkaji menggunakan kaedah kuantitatif iaitu pengedaran borang soal selidik kepada responden. Melalui dapatan kajian pengkaji, pengkaji mendapati bahawa masyarakat memahami fungsi – fungsi muzium, selain itu juga, pengkaji mendapati bahawa responden lebih gemar menggunakan media eletronik jika dibandingkan dengan media cetak.

Abstract

This study was conducted in Sarawak Art Museum to study the role of information in the field of information communication in Sarawak Art Museum. There are several research objectives to be studied by the researchers, which is studying the effectiveness of information and communication of information used by the museum. The objective of this study was to examine the effectiveness of communication used by the museum to reach the level of customer satisfaction. In addition, this study also aims to study the form of communication used by the museum in bonding the management of museums and also wider society. Type of communication used by the management of the museum is certainly affect the relationship of visitors who come to visit the museum Sarawak. In fact, this study is to examine the views and opinions of people outside of the role and function of art museums. Researchers use quantitative methods of distributing questionnaires to the respondents. Through the study researchers, researchers found that people understand the function - the function of the museum, in addition, the researchers found that respondents prefer to use electronic media compared with print media.

Bab 1 : Pendahuluan

Dalam bab pengenalan, pengkaji akan menerangkan dengan lebih lanjut lagi berkenaan dengan tajuk yang akan dikaji oleh pengkaji iaitu peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium seni Sarawak. Muzium merupakan salah satu tempat yang mempunyai banyak ilmu pengetahuan yang tersimpan dalamnya. Pengkaji mengkaji tajuk ini disebabkan pengkaji ingin mengkaji dengan lebih mendalam lagi peranan dan juga fungsi bidang komunikasi dalam memberikan maklumat dan informasi terhadap muzium seni. Dalam bab pengenalan ini juga, pengkaji akan menerangkan dengan lebih lanjut lagi berkenaan dengan sejarah permuziuman Negara, sejarah muzium Sarawak dan sejarah penubuhan muzium seni Sarawak. Selain itu juga, pengkaji juga akan menerangkan tentang permasalahan kajian, objektif kajian, matlamat kajian dan juga kepentingan kajian ini dijalankan.

1.1.1 Sejarah penubuhan jabatan muzium di Malaysia

Sejarah penubuhan institusi muzium di Malaysia bermula dengan penubuhan muzium perak pada tahun 1883 iaitu muzium pertama dan tertua di Malaysia. Penubuhan muzium Perak ini telah dicadangkan oleh Sir Hugh Low iaitu Residen British yang ke 3 di negeri Perak pada ketika itu. Penubuhan muzium Perak pada ketika itu adalah sebagai pusat penyelidikan dan pengumpulan bahan sejarah, budaya dan sejarah yang mengkaji budaya material masyarakat tempatan sebagai salah satu cara untuk memahami budaya dan adat resam masyarakat tempatan. (Jabatan Muzium Negara).

Sejarah penubuhan institusi muzium di Malaysia seterusnya diteruskan dengan penubuhan muzium Sarawak pada tahun 1888 iaitu merupakan muzium kedua di Malaysia. Idea penubuhan muzium Sarawak ini dicetuskan oleh Rajah Sarawak yang kedua pada ketika itu iaitu Sir Charles Brooke yang dicadangkan oleh Pakar Semulajadi Alfred Wallace. (Jabatan Muzium Negara).

Seterusnya pada tahun 1899 muzium Selangor telah ditubuhkan oleh pihak British. Walau bagaimanapun, pada tahun 1945 iaitu pada 10 Mac 1945 Muzium Selangor mengalami kerosakan teruk dan sebahagian besar daripada artifak yang terdapat di Muzium Selangor telah musnah akibat daripada pengeboman yang dilakukan oleh pihak Tentera Udara Pihak Bersekutu. (Jabatan Muzium Negara).

Pada tahun 1910, pengurusan Muzium Selangor dan Muzium Perak telah disatukan di bawah Jabatan Muzium Negeri – Negeri Bersekutu. Namun selepas itu dipisahkan semula atas dasar system disentralisasi pemerintahan British.

Selepas Kepulauan Tanah Melayu mencapai kemerdekaan pada tahun 1957, kerajaan pada ketika itu telah melantik seorang arkitek untuk mereka bentuk Muzium Negara pada tahun 1959. Pada 31 Ogos 1963, Muzium Negara telah dirasmikan oleh Yang di-Pertuan Agong ke-III Tuanku Syed Putra Al-Haj Ibni Almarhum Syed Hassan Jamalullail yang bertapak di bekas tapak Muzium Selangor yang masih bertapak sehingga sekarang.

Jadual 1.1 di bawah menunjukkan sorotan peristiwa sejarah penubuhan muzium di Malaysia

Bil	Tarikh	Peristiwa
1	1883	Muzium pertama di Malaysia ditubuhkan iaitu muzium Perak
2	1888	Muzium Sarawak ditubuhkan di Kuching Sarawak oleh Sir Charles Brooke
3	1907	Muzium Selangor ditubuhkan

4	1910	Muzium Perak dan muzium Selangor telah disatukan dibawah pengurusan Jabatan Muzium Negeri – Negeri Bersekutu
5	10 Mac 1945	Sebahagian besar daripada muzium Selangor mengalami kemusnahan teruk akibat daripada terkena bom Tentara Udara Pihak Perikatan
6	16 September 1968	Seorang arkitek telah dilantik untuk mereka bentuk muzium Negara yang bertapak asal di tempat muzium Selangor
7	2 Januari 1962	Sebuah syarikat iaitu syarikat Yew Lee telah dilantik untuk membina bangunan muzium Negara di atas tapak bekas muzium Selangor
8	31 Ogos 1963	Muzium Negara telah dirasmikan oleh DYMM YDP Agong ke-III Tuanku Syed Putra Al-Haj ibni Almarhum Syed Hassan Jamalullail
9	1978	Jabatan Muzium Negara telah dipindahkan kepada Kementerian Kerajaan Tempatan dan Alam Sekitar seketika dari Kementerian Belia dan Sukan
10	1987	Jabatan Muzium telah dipindahkan kepada Kementerian Pelancongan dan Kebudayaan yang kemudiannya ditukar

		nama kepada Kementerian Kebudayaan dan Pelancongan dan pada tahun 1992 nama kementerian ini telah ditukar sekali lagi kepada Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia.
11	11 Mac 1993	Secara rasmi Jabatan Muzium dan Antikuiti telah ditubuhkan
12	11 Mac 2006	Jabatan Muzium dan Antikuiti telah ditukar nama kepada Jabatan Muzium Malaysia

1.1.2 Penubuhan Muzium Sarawak.

Sejarah penubuhan muzium Sarawak bermula pada tahun 1888 iaitu pada zaman pemerintahan Rajah Putih Sarawak. Penubuhan muzium Sarawak telah dicadangkan oleh seorang Pakar Alam Semula jadi iaitu Sir Alfred Wallace yang dipersetujui oleh Rajah Putih ke II iaitu Sir Charles Brooke.

Pada asalnya muzium Sarawak berfungsi sebagai tempat untuk menyimpan dan mempamerkan kraftangan penduduk tempatan selain daripada koleksi – koleksi binatang tempatan yang dicadangkan oleh Pakar Alam Semulajadi iaitu Sir Alfred Wallace yang pada ketika itu sedang menjalankan kerja – kerja mengumpul spesimen – spesimen di negeri Sarawak.

Pada awal pembinaan muzium ini, kerja mengubahsuai dan memperbiaki bangunan muzium ini telah beberapa kali dilakukan oleh pihak pengurusan. Reka bentuk bangunan ini membujur iaitu 44'x160'. Tiang dan dinding bangunan ini diperbuat daripada batu bata dan beratapkan berlian dan konkrit. Senibina bentuk bangunan ini mengikut stail Ratu Anne (zaman Victoria). Galeri – galeri yang terdapat di dalam bangunan ini diterangi melalui tingkap yang berbentuk kubah pada bumbung bangunan ini yang memberikan ruang dinding yang luas kepada bangunan ini.

Pada zaman pemerintahan tentera Jepun, muzium ini telah dijaga bawah selian seorang tentera Jepun yang bersimpati terhadap muzium ini. Dibawah seliaan dan jagaan tentera Jepun ini, tidak banyak kerosakan atau kecurian yang berlaku terhadap muzium ini. Pada

masa kini, dengan perancangan dan pengurusan yang teliti selain daripada dengan penjagaan yang rapi, bangunan ini telah dijadikan sebagai pusat pameran koleksi sejarah alam semulajadi di Sarawak.

Pada tingkat bawah bangunan ini, terdapat koleksi alam semulajadi dan spesimen fauna Sarawak seperti reptilia, mamalia, burung dan lain – lain dipamerkan di bahagian ini. Manakala pada tingkat atas bangunan ini mempamerkan bahan – bahan etnografik seperti model rumah – rumah panjang etnik di Sarawak, pelbagai jeni perangkap ikan, kraftangan, model perahu dan sebagainya

1.1.3 Sejarah Penubuhan Muzium Seni Sarawak

Sejarah penubuhan Muzium Seni Sarawak bermula selepas berakhirnya Perang Dunia ke 2. Bangunan Muzium Seni Sarawak telah dibina selepas perang dan siap pada akhir tahun 1949. Bangunan ini telah digunakan sebagai bilik bacaan dan perpustakaan di seluruh negeri Sarawak. Sebelum bermulanya pembinaan bangunan ini, kira – kira 4500 buah buku telah diletakkan dibawah tanggungjawab dan dibawah jagaan Kurator Muzim Sarawak. Wakil pihak British telah menggunakan bangunan ini sebagai Perpustakaan Negeri sehingga tahun 1958 sebelum diserahkan kepada Jabatan Pelajaran Sarawak. Ruangan kosong yang terdapat di bangunan ini sering kali digunakan sebagai tempat mempamerkan hasil seni mereka oleh ahli kelab Seni Sarawak. Selain itu juga, ruangan yang kosong di bangunan ini juga digunakan sebagai tempat perjumpaan social, Hari Krismas dan juga sambutan Tahun Baru. Bangunan ini dikembalikan kepada Sarawak

pada tahun 1959 dan dijadikan perpustakaan Muzium dan juga arkib negeri untuk rujukan curator dan juga penyelidik dari seluruh dunia. Pada tahun 2001, kerja – kerja pembaikan secara menyeluruh telah bermula untuk dijadikan sebagai Muzium Seni Sarawak dan akhirnya pada tanggal 20 September 2006, muzium seni telah dibukakan kepada orang ramai secara rasmi oleh Pehin Seri Hj. Taib Mahmud yang diwakili oleh Menteri Datuk Haji Hamdan. (Jabatan Muzium Sarawak)

1.2 Latar Belakang Kajian

Latar belakang kajian ini adalah untuk mengkaji peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi terhadap muzium Sarawak. Kajian ini akan dilakukan ke atas muzium Seni Sarawak. Kajian ini juga akan memfokuskan peranan informasi maklumat dan juga komunikasi dalam institusi permuziuman. Informasi dan maklumat yang sahih dan juga tepat amat berguna kepada penyelidik mahupun kepada pengunjung yang datang berkunjung ke sesebuah muzium. Selain itu juga, kajian ini akan mengfokuskan pandangan dan pendapat masyarakat muzium Sarawak. Selain daripada mengambil pandangan dan pendapat golongan muda terhadap peranan muzium seni, pengkaji akan mengkaji peranan dan bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium seni Sarawak dalam menyampaikan maklumat dan informasi di samping mengeratkan lagi hubungan pihak pengurusan dan masyarakat luar.

1.3 Objektif kajian

Terdapat beberapa objektif kajian yang akan dikaji oleh pengkaji antaranya adalah mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium. Informasi dan maklumat yang diberikan atau disampaikan akan mendatangkan kesan – kesan kepada pengunjung yang datang ke muzium. Malahan keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium sudah pasti akan mendatangkan kepuasan kepada pengunjung. Tahap kepuasan pengunjung yang datang berkunjung ke muzium akan menjadi penentu kepada keberkesanan informasi maklumat yang digunakan oleh pihak muzium.

Selain itu juga, pengkaji akan mengkaji bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium dalam mengeratkan hubungan pihak pengurusan muzium dan juga masyarakat luar. Bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan adalah sangat penting untuk memastikan maklumat yang disampaikan adalah sampai kepada masyarakat luar. Malahan bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan juga akan menguji keberkesanan komunikasi antara dua belah pihak. Keadaan ini akan mendatangkan kesefahaman antara dua pihak tersebut.

Di samping itu juga, pengkaji akan mengkaji pandangan dan juga pendapat masyarakat luar terhadap peranan dan juga fungsi muzium seni. Pengkaji akan mengkaji setiap pandangan dan juga pendapat yang datang berkunjung ke muzium seni. Keadaan ini adalah penting dalam kajian ini disebabkan pandangan dan juga pendapat setiap pengunjung yang datang berkunjung ke muzium seni akan menentukan keberkesanan

informasi maklumat yang disampaikan oleh pihak muzium. Selain itu, pandangan yang strototype terhadap bidang muzium juga merupakan salah satu yang pengkaji akan kaji.

1.4 Permasalahan kajian

Terdapat beberapa permasalahan kajian yang akan di kaji oleh pengkaji, antaranya adalah penyampaian informasi maklumat yang salah dan juga tidak sampai kepada masyarakat luar. Cabaran globalisasi pada masa kini adalah lendakan teknologi maklumat yang semakin berkembang dari masa ke masa. Lendakan teknologi maklumat ini akan mendatangkan pelbagai jenis sumber maklumat yang tidak sahih dan juga salah. Malahan maklumat yang ingin disampaikan tidak sampai kepada target audience yang dikehendaki.

Selain itu juga, masyarakat luar biasanya akan memandang rendah terhadap bidang permuziuman. Mereka menganggap bahawa muzium merupakan salah satu tempat yang membosankan dan bukan salah satu tempat yang wajib dikunjungi. Pandangan yang stereotype ini merupakan pandangan yang negative terhadap sesuatu. Pengkaji akan mengkaji sama ada masyarakat pada masa sekarang masih menganggap muzium merupakan sebuah bangunan yang membosankan.

Permasalahan kajian seterusnya adalah bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan. Setiap bentuk – bentuk komunikasi mempunyai kelebihan dan juga kekurangannya tersendiri. Bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan boleh mendatangkan masalah sekiranya tidak dikawal dengan sebaik mungkin oleh pihak pengurusan. Malahan bentuk

- bentuk komunikasi ini juga akan menentukan informasi maklumat sampai kepada masyarakat luar.

1.5 Persoalan kajian

Kajian ini dijalankan untuk menjawab beberapa persoalan kajian yang dilaksanakan. Anataranya adalah tahap penerimaan masyarakat luar terhadap informasi maklumat yang disampaikan oleh pihak muzium. Tahap penerimaan ini akan menentukan sama ada infromasi tersebut sampai kepada kumpulan sasaran pihak pengurusan muzium. Kumpulan sasaran pula terdiri daripada beberapa kumpulan antaranya adalah kumpulan pelajar sekolah rendah dan menengah, kumpulan pelajar daripada institusi pengajian tinggi dan juga masyarakat luar yang terdiri daripada penduduk tempatan mahupun pelancong asing yang melancong ke Malaysia.

Persoalan kajian seterusnya adalah pandangan dan juga pendapat semua lapisan masyarakat terhadap bidang permuziuman. Pandangan dan juga pendapat masyarakat akan menentukan hala tuju bidang permuziuman pada masa hadapan. Ini disebabkan seandainya institusi permuziuman wujud namun tiada yang menghargai maka semua usaha yang dijalankan adalah sia – sia. Masyarakat juga kurang berminat dalam bidang permuziuman. Malahan golongan yang kerap kali kelihatan berkunjung ke muzium adalah golongan pelajar yang mengadakan lawatan sambil belajar. Para pelajar IPT juga sering kelihatan berkunjung ke muzium dengan tujuan untuk menyiapkan kerja kursus yang diberikan oleh pensyarah mereka.

Persoalan kajian seterusnya adalah tahap keberkesanan bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak pengurusan dalam merapatkan hubungan mereka dengan orang awam. Bentuk – bentuk komunikasi ini akan pula akan dibahagikan kepada dua iaitu secara lisan dan juga secara bukan lisan. Kedua – dua bentuk komunikasi ini akan menentukan tahap keberkesanan usaha yang dijalankan oleh pihak pengurusan muzium.

1.6 Kepentingan kajian

Kepentingan kajian ini adalah untuk memberikan penerangkn kepada semua lapisan masyarakat peranan informasi maklumat dalam bidang permuziuman. Informasi maklumat yang disampaikan seharusnya adalah tepat dan sah ini disebabkan informasi maklumat tersebut dapat membantu banyak pihak dalam pelbagai bidang. Sebagai sebuah institusi pendidikan secara tidak langsung, muzium diibaratkan sebuah sekolah yang mampu mendidik semua lapisan masyarakat dengan maklumat yang terdapat didalamnya. Malahan pendidikan ini tidak terhad kepada lapisan muda tetapi termasuk golongan tua yang tidak bersekolah lagi. Bidang permuziuman juga merupakan sebuah tempat yang meninggalkan pelbagai jenis sejarah yang berkaitan dengan pembangunan Negara. Ini akan memberikan informasi yang berguna kepada penyelidik, pelajar dan juga penduduk tempatan mahupun pelancong yang datang berkunjung ke muzium.

Selain itu juga, kajian ini dijalankan untuk kepentingan dan juga fungsi – fungsi muzium. Ini disebabkan bahawa pandangan dan juga pendapat sesetengah lapisan masyarakat adalah sempit terhadap bidang permuziuman. Kajian ini dijalankan untuk memberikan

kesedaran kepada masyarakat bahawa muzium bukan sebuah tempat yang membosankan dan hanya dilawat ketika adanya program lawatan sambil belajar mahupun melalui tujuan tertentu.

Kepentingan kajian seterusnya adalah menerangkan fungsi – fungsi dan juga peranan bidang komunikasi dalam permuziuman. Bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium adalah sangat penting untuk mencapai kumpulan sasaran mereka. Bentuk – bentuk komunikasi ini juga akan dapat membantuk pihak pengurusan muzium dalam merapatkan hubungan mereka dan masyarakat luar.

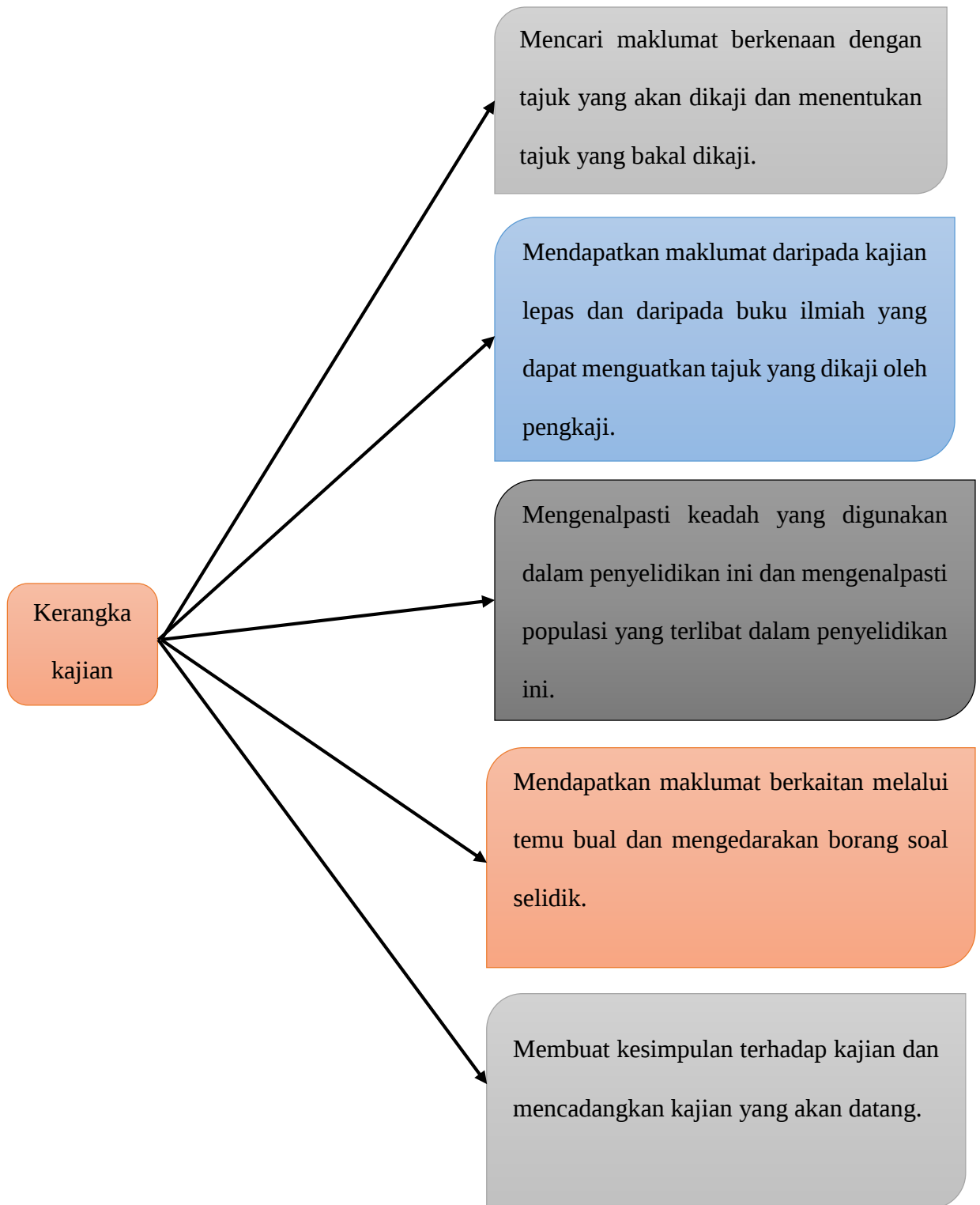
1.7 Matlamat kajian

Kajian ini dijalankan untuk mendalami peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium seni Sarawak. Kajian ini akan memberikan tumpuan terhadap peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi terhadap bidang permuziuman terutamanya muzium seni Kuching Sarawak. Pengkaji ingin mengkaji peranan yang dijalankan oleh informasi maklumat dalam mendidik masyarakat setempat secara tidak langsung.

Selain itu juga, pengkaji akan memberikan focus kepada bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak pengurusan muzium. Pengkaji ingin mengetahui bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak pengurusan dalam menguruskan sebuah muzium seni di Kuching Sarawak.

Pengkaji juga akan mendapatkan pendapat dan pandangan masyarakat setempat terhadap bidang permuziuman terutamanya peranan dan juga fungsi muzium seni. Pengkaji ingin mengkaji dengan lebih lanjut lagi berkenaan dengan pandangan stereotype masyarakat luar berkenaan dengan bidang permuziuman. Ini disebabkan pandangan masyarakat luar akan menentukan hala tuju bidang permuziuman pada masa depan.

1.8 Kerangka kajian

1.9 Rumusan

Sebagai rumusan, pengkaji akan melakukan penyelidikan terhadap peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium seni Sarawak. Di dalam bab 1, pengkaji telah menerangkan berkenaan dengan tajuk yang akan dikaji oleh pengkaji. Pengkaji juga telah memberikan penerangan terhadap objektif yang harus dicapai oleh pengkaji dalam penyelidikan ini. Bab 1 merangkumi kesemua persoalan kajian, permasalahan kajian kerangka kajian, matlamat dan kepentingan kajian. Bab yang seterusnya pengkaji akan membincangkan sorotan kajian lepas yang berkaitan dengan penyelidikan pengkaji.

Bab 2: Sorotan Kajian Lepas

2.0 Maksud Muzium

Menurut The American Association of Museum (AAM) di dalam buku *Museum Administration an Introduction* muzium boleh diberikan definisi sebagai “*an organized and permanent nonprofit institution essentially education or esthetic in purpose with purpose, with professional staff which owns and utilizes tangible object, care for them and exhibits them to the public on regular schedule.*” (Hugh H. Genoways & Lynne M. Ireland, 2003). Pernyataan menerangkan bahawa muzium sebuah institusi yang berorganisasi kekal dan tidak mementingkan keuntungan dengan tujuan untuk pendidikan ataupun estetik dan menyediakan kakitangan yang professional yang mempunyai tanggungjawab menjaga objek atau bahan pameran yang akan dipamerkan kepada orang ramai. Kakitangan yang dimaksudkan oleh pernyataan ini adalah curator. Seorang curator bertanggungjawab untuk menjaga dan memaperkan objek – objek yang terdapat di dalam muzium tersebut. Muzium Seni Sarawak merupakan sebuah muzium yang mempunyai curator untuk memberikan penerangan kepada pengunjung yang datang berkunjung ke muzium seni Sarawak.

Manakala menurut International Council of Museums (ICOM) didalam buku *Museums 2000 and the future of museums* muzium bermaksud “*a museum is non-profitmaking, permanent institution in the service of society and its development, and open to the public, which acquires, conserves, research, communicates and exhibits for the purpose of study,*

education and enjoyment, material evidence of humankind and its development.” (Patrick J. Boylan, 1992). Pernyataan ini menerangkan bahawa muzium merupakan sebuah institusi tetap, tidak menentingkan keuntungan malahan dibuka kepada orang umum untuk tujuan pemuliharaan, penyelidikan, komunikasi dan juga pameran yang bertujuan untuk pembelajaran, belajar dan keseronokan, sebagai bukti pembangunan sesebuah kaum.

Menurut the Association’s 1984, muzium diberikan definisi sebagai “*an institution which collect, documents, preserves, exhibits and interprets material evidence and associated information for public.*” (Boylan, 1994). Petikan ini walaupun berbeza dengan pernyataan yang diberikan oleh ICOM namun mempunyai maksud yang hampir sama iaitu muzium merupakan sebuah tempat yang mengumpul, memelihara, mendokumentasi, mempamerkan dan memberikan maklumat kepada masyarakat melalui bukti – bukti yang tertentu

2.1 Peranan Muzium

Museums, as mirrors of past and present societies, show their progress and development, as well as their link with other societies influencing the world's development. (Lorena San Roman, 1994)

Pernyataan ini menerangkan bahawa muzium berperanan sebagai cermin masa lampau dan masa kini sesebuah masyarakat, menjadi petunjuk pembangunan dan progress dalam perhubungan yang melibatkan sesebuah kaum lain dalam pembangunan dunia.

Museums, in one way or the other are reservoirs of the nature and cultural heritage and always rescue part of the identities of the communities not only showing their history but also current events of a given area of the world, and they must present event of a given area of the world. They must communicate through objects, designs, lectures and other activities, non-tangible values of society. (Roman, 1994)

Pernyataan ini bermaksud bahawa muzium merupakan salah satu cara atau jalan penyelesaian untuk penyimpanan atau pemuliharaan bahan alam semula jadi atau adat dan budaya sesuatu kaum. Muzium juga merupakan salah satu jalan untuk menyelamatkan identiti sesuatu kaum bukan sahaja dengan mempamerkan kebudayaan sesuatu kaum tersebut, malah aktiviti yang terbaru kaum tersebut. Muzium juga bertindak mempamerkan aktiviti terbaru kepada dunia luar. Pihak muzium berkomunikasi melalui objek, design, ceramah dan beberapa aktiviti lain kepada terhadap masyarakat.

Through museum, each country or city can present both event that occurred recently in history, or point out past events. Many of are the product of the political decisions of the governors and the governed of the time in question. (Roman, 1994)

Pernyataan ini memberikan penerangan bahawa muzium mempunyai peranan di setiap Bandar mahupun Negara dalam mempamerkan aktiviti yang mempunyai nilai sejarah ataupun maksud – maksud tersendiri yang terdapat dalam aktiviti yang lepas.

Museums must present all the community's feeling or at least their principal ideas.... Must present the range of different opinions on a theme ... reasons proper, wide ranging, research by curators is so important for an exhibitions (Roman, 1994)

Menurut Roman 1994, beliau berpendapat bahawa muzium perlu mempamerkan perasaan ataupun pandangan dan juga pendapat masyarakat di kawasan tersebut. Selain itu juga, muzium perlu mempamerkan perbezaan pandangan dan juga pendapat terhadap sesuatu tema, alasan yang munasabah, besar dan juga curator muzium perlu melakukan penyelidikan supaya maklumat tersebut berguna dalam galeri pameran muzium.

Manakala menurut Donald Horne (1992), muzium bukan sahaja berperanan sebagai enclyopaedic, taksonomi, pakar, pengaturcara pedagogi berwibawa dan positifis yang mewarisi secara warisan dari abad kesembilan belas, tetapi berperanan sebagai pembawa perasaan ingin tahu dan pembawa kepada pengalaman yang baru.

Menurut Soraj Ghose (1992) dalam buku museums 2000 Politics, people, professionals and profit yang di edit oleh Patrick Boylan muzium seperti computer ataupun alatan maklumat yang lain dalam mengajar manusia untuk melihat atau mengimbas kembali

warisan masa lalu, untuk mengasimilasikan maklumat dalam system yang sistematik, menganalisis pengalaman yang terkumpul dalam konteks pemahaman yang hadir dan idea untuk meramalkan masa depan berdasarkan diasimilasi. Seperti alatan komunikasi yang lain, muzium merupakan sebuah gedung yang mempunyai maklumat yang terkandung didalamnya dan menyebarkan maklumat tersebut melalui pameran yang diadakan.

“Museums, like computer or any other information tool, teach man to look back at his past heritage, to assimilate information in a systematic mode, to analyse gathered experience in the context of present understanding and ideally to predict the future based on on such assimilated. Like other information tool, museum store massive amounts of information contained in its collection and disseminates such information through its presentation.”

Menurut laman web yang dilayari oleh pengkaji <http://www.jmm.gov.my/ms/mengenai-jabatan-muzium-malaysia> muzium negara mempunyai beberapa fungsi antaranya adalah:

- I. Menyelidik, mengumpul, memelihara warisan sejarah, kebudayaan dan alam semulajadi negara.
- II. Mengurus muzium-muzium di bawah pentadbiran persekutuan dan memberi khidmat kepakaran dan nasihat kepada muzium-muzium negeri, jabatan kerajaan dan swasta.
- III. Mendokumentasikan koleksi jabatan dan menerbitkan hasil penyelidikan.

IV. Memberikan khidmat pengembangan ilmu pengetahuan melalui pameran, ceramah, bengkel, seminar, forum dan persidangan dan lawatan berpandu ke balai-balai pameran.

Melalui laman sesawang yang dilayari oleh pengkaji jelas bahawa muzium mempunyai pelbagai peranan dalam menyediakan perkhidmatan kepada masyarakat umum. Pada umumnya, masyarakat luar berpendapat bahawa muzium hanya menjadi tempat pameran yang membosankan tanpa mengetahui bahawa muzium mempunyai fungsi atau peranan yang lain selain daripada menyediakan pameran kepada tontonan umum. Berdasarkan laman web ini juga, muzium mempunyai peranan dalam menyelidik, mengumpul memelihara warisan sejarah, kebudayaan dan alam semulajadi Negara.

Manakala menurut Law of Museums and Public Collection, no.311/2003 yang diubahsuai oleh Law no.12/2006 yang dipetik daripada penulisan Iulia – Oana Enăşel dalam jurnal yang bertajuk *The Role of Information in Art Museum Communication Process* menerangkan bahawa muzium mempunyai beberapa fungsi antaranya adalah untuk koleksi, pemuliharaan dan restuaration, muzium juga adalah untuk penyelidikan dan pembangunan warisan saintifik muzium, tempat penyebaran dapatan kajian yang lepas, malahan muzium juga dijadikan sebagai tempat untuk mendidik masyarakat umum. Melalui penerangan yang diberikan oleh Iulia – Oana Enăşel dalam jurnal yang bertajuk *The Role of Information in Art Museum Communication Process* menyatakan bahawa muzium mempunyai peranan dalam memelihara, mengumpul dan restauration selain daripada tempat melakukan penyelidikan dan pembangunan saintifik untuk kepentingan muzium, malahan menjadi tempat penyelidikan yang penting dalam mendidik masyarakat

umum khasnya. Ini disebabkan, koleksi yang di pameran di muzium adalah sukar untuk di jumpai pada zaman kini.

2.2 Teori Komunika / Maksud Komunikasi

Menurut Theodorson dan Theodorson komunikasi bermaksud *the transmission of information, ideas, attitudes or emotion from one person or group to another primarily through symbols.* (1969)

Menurut pernyataan ini, komunikasi merupakan salah satu proses yang melibatkan penyebaran maklumat, idea, tingkah laku seseorang ataupun emosi daripada seseorang ataupun daripada kumpulan kepada yang lain. Melalui komunikasi maka berlaku satu proses yang melibatkan antara seseorang kepada seseorang yang lain ataupun di dalam kumpulan dalam menyampaikan maklumat ataupun infomasi, meluahkan pendapat dan juga pandangan mahupun perasaan. Malahan melalui komunikasi tingkah laku seseorang juga dapat dikesan ataupun seseorang tersebut dikenali melalui tingkah laku beliau.

A process in which the participants create and share information with one another in order to reach a mutual understanding. (Roger dan Kincaid, 1981)

Manakala menurut Roger dan Kincaid pada tahun 1981 yang dipetik daripada buku *Using Communication Theory*, komunikasi merupakan satu proses yang melibatkan penyertaan untuk mencipta ataupun merangka dan berkongsi maklumat dan infomasi daripada antara satu sama lain untuk mencapai kata sepakat antara satu sama lain. Menurut petikan ini,

komunikasi merupakan salah satu jalan untuk mendapatkan persetujuan ataupun kata sepakat daripada para peserta dalam sesi perkongsian maklumat dan informasi.

Roger dan Kincaid (1981) menerangkan bahawa informasi merupakan

“A difference in matter – energy which affects uncertainty in a situation where a choice exists among a set of alternatives.”

Pernyataan yang diberikan oleh Roger dan Kincaid, informasi merupakan sesuatu yang berbeza dalam sesuatu perkara ataupun tenaga yang mempengaruhi sesuatu situasi yang melibatkan pilihan untuk sesuatu alternative. Melalui pernyataan yang dikeluarkan oleh Roger dan Kincaid, informasi merupakan berbeza dalam sesuatu bidang ataupun pengaruh yang mampu mempengaruhi sesuatu situasi untuk melakukan pilihan ataupun penyelesaian kepada sesuatu situasi yang berbeza.

Manakala menurut Windahl, Signitzer dan Olson, informasi boleh didefinisikan sebagai *one – way process* (1992) manakala komunikasi pula bermaksud *process is regarded as two – way, a dialogue*. (1992). Menurut Windahl, Signitzer dan Olson, informasi merupakan proses yang sehalu, manakala komunikasi pula satu proses yang melibatkan dua hala iaitu melibatkan dialog. Melalui definisi yang diberikan oleh Windahl, Signitzer dan Olson, informasi merupakan satu proses yang sehalu, iaitu secara terus antara pihak yang terlibat, manakala komunikasi pula satu proses yang melibatkan dua hala iaitu satu proses yang melibatkan dialog ataupun perbualan antara dua pihak.

2.2 Element dalam Komunikasi

Menurut Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011) dalam penulisan mereka yang bertajuk *Interpersonal Communication Relating to Other* terdapat dua jenis komunikasi iaitu komunikasi secara umum dan juga komunikasi antara manusia. Petikan tersebut boleh dilihat dibawah:

“We must begin by understanding how it relates two broader categories: communication in general and human communication.” (Beebe, Beebe & Redmond, 2011)

Menurut Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011), komunikasi secara umum bermaksud proses bertindak balas ke atas informasi yang diterima, manakala komunikasi manusia pula bermaksud sebagai proses untuk memahami dan berkongsi rasa dengan orang lain dengan kewujudan makna melalui penggunaan mesej secara lisan dan juga secara nonverbal.

Selain itu juga, menurut mereka terdapat lima element atau unsur yang terdapat dalam proses komunikasi. Yang pertama adalah sumber. Sumber merupakan permulaan pemikiran ataupun emosi yang membolehkannya dijadikan satu kod yang boleh difahami oleh penerima.

“Source for information is the originator of a thought or emotion, who puts it into a code that can be understood by a receiver.” Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011)

Manakala mesej pula adalah sesuatu yang ditulis, yang diucapkan dan juga secara lisan dalam proses komunikasi untuk memudahkan penerima memahami mesej yang ingin disampaikan.

“Message are the written, spoken and unspoken elements of communication to which people assign meaning.” Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011).

Saluran pula merupakan haluan mesej yang disampaikan oleh penghantar kepada penerima. Manakala penerima pula adalah orang yang menerima maklumat ataupun informasi.

“Channel means a message is communicated from sender to receiver via some pathway called channel.” Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011).

“Receiver is the person who decodes and attempts to make sense of what the source encoded.” Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011).

Element yang terakhir adalah bunyi. Bunyi adalah suatu halangan yang semasa proses penyampaian informasi kepada penerima.

“Noise is anything that interferes with a message and keeps it from being understood and achieving its intended effect” Steven A. Beebe, Susan J. Beebe dan Mark V. Redmond (2011)

Terdapat beberapa element yang wajib dalam satu proses komunikasi. Menurut McQuail (1987) *in most if the earlier communication models, the communication process originates with a sender or a communicator*. Pernyataan ini menyatakan bahawa dalam sesebuah model komunikasi, proses komunikasi melibatkan penghantar ataupun penghubung.

In the real world, communication planners often consider themselves mass communicator. (Windahl, Signitzer and Olson, 1992)

Pernyataan ini bermaksud bahawa dalam dunia nyata, perancang komunikasi lebih dikenali sebagai perancang komunikasi media.

Many of the media and channels used by communication planner are of a mass communication type and the tools, theories, concepts and models that planner use spring from the study of mass communication. (Windahl, Signitzer and Olson, 1992)

Menurut pernyataan Windahl, Signitzer dan Olsan yang dipetik daripada buku *Using Communcation Theory*, terdapat dua pernyataan uuntuk menerangkan kenapa perancang komunikasi dikenali sebagai perancang komunikasi media massa, antaranya adalah kebanyakan media dan juga saluran yag digunakan oleh perancang komunikasi adalah media dan saluran adalah komunikasi media massa malahan peralatan, teori, konsep dan juga model yang digunakan adalah berdasarkan kajian komunikasi media massa.

Part III follows Harold Lasswell's (1948) formula: Who Say What in Which Channel to Whom with What Effect? We will ... theories dealing with: communicator and sender, the medium, the message, the receiver and the effect. (Windahl, Signitze dan Olson, 1992)

Melalui pernyataan ini terdapat empat element dalam komunikasi antaranya adalah penyampai dan penghantar, medium, mesej, penerima dan juga kesan.

Menurut Windahl, Signitzer dan Olson penyampai dan penghantar adalah *is the part of both communicative and community / administrative / organizational structures; factor on these two levels, separately or jointly will influence the sender's communicative work* (1992). Menurut pernyataan ini penyampai dan juga penghantar merupakan sebahagian daripada *communicative and community / administrative / organizational structures*, factor yang menyebabkan adalah perkara ini adalah perkara ini mempengaruhi proses penghantaran komunikasi.

Manakala mesej pula bermaksud *typically occupies the central position between sender and receiver*.

Pernyataan ini bermakna mesej bermaksud perantaraan antara penghantar dan penerima. Mesej merupakan maklumat yang disampaikan oleh penghantar dan diterima oleh penerima.

Medium pula bermaksud *the media as media or the media per set*. Pernyataan ini bermaksud bahawa medium merupakan media bagi proses komunikasi. Media merupakan salah satu saluran penyampaian mesej kepada penerima.

2.3 Peranan Komunikasi dalam Pengurusan Muzium

Menurut G. Edson dan D. Dean (1994) muzium merupakan sebahagian daripada tempat untuk menyebarkan maklumat dan ilmu pengetahuan kepada masyarakat terutamanya masyarakat sendiri. Pendapat ini sangat berguna kepada penyelidik dalam menerangkan bahawa muzium mempunyai peranan dalam menyebarkan maklumat kepada masyarakat luar terutamanya masyarakat sendiri. Setiap susunan dan juga program yang diadakan untuk menarik pengunjung adalah sangat penting dalam menarik perhatian pengunjung yang datang berkunjung ke muzium tersebut.

Selain itu menurut Bitgood S. *“exhibition has been in norm in communication the past to visitor. As museum being an education institution of information learning”*. (2002). Melalui pernyataan yang ditulis oleh Bitgood S, pameran di muzium merupakan salah satu norma dalam komunikasi dengan pengunjung yang datang berkunjung ke muzium. Ini disebabkan bahawa muzium merupakan salah satu tempat pendidikan pembelajaran secara tidak formal. Melalui pameran yang diadakan, komunikasi antara pekerja muzium sebagai contoh curator dengan pengunjung secara tidak langsung berlaku.

Menurut Alexander Chelum (2014), komunikasi yang berlaku antara muzium dengan pengunjung adalah komunikasi non – verbal iaitu melalui pameran. Menurut penerangan yang diberikan oleh Alexander Chelum dalam penulisannya, komunikasi yang berlaku dimuzium adalah komunikasi non – verbal iaitu menggunakan pameran sebagai medium utama. Ini disebabkan muzium merupakan salah satu tempat yang menyediakan pameran

untuk tatapan dan juga dengan memberikan maklumat kepada pengunjung yang datang berkunjung ke muzium sama ada melalui lawatan ataupun untuk sekadar berkunjung semata – mata.

Malahan menurut Alexander Chelum (2014) dalam penulisan tesis beliau, proses penerimaan maklumat yang oleh pengunjung yang datang berkunjung ke muzium adalah untuk mendapatkan maklumat. Ini menerangkan bahawa muzium merupakan salah satu tempat untuk mendapatkan maklumat yang berguna kepada pengunjung. Muzium merupakan salah satu institusi pendidikan tidak formal, maka penyampaian informasi maklumat adalah berbeza jika dibandingkan dengan institusi pendidikan formal seperti sekolah, kolej dan juga universiti. Di peringkat pendidikan secara formal, terdapat golongan professional yang memberikan maklumat dan menyampaikan informasi untuk tujuan pendidikan dan juga pembelajaran. Walau bagaimanapun, di muzium cara penyampaian maklumat adalah berbeza, ini disebabkan di sesebuah muzium terdapat seorang ataupun dua orang curator yang menjaga muzium tersebut. Keadaan ini menyebabkan pengunjung terpaksa berdikari untuk mendapatkan maklumat berdasarkan pameran yang disediakan di galeri pameran.

Manakala menurut Robert Hodge dan Wilfred D; Souza dalam buku yang bertajuk *The Museum as a Communicator: A Semiotic Analysis Of The Western Australia Gallery, Perth* menyatakan bahawa “*museum play role in communicating information of the past by indicating museum as “communicating of this living memory”. Museum exhibition are mainly comprises of two element, the display and exhibit*”. Pernyataan ini menerangkan bahawa muzium mempunyai peranan dalam menyampaikan maklumat masa lampau

dengan menunjukkan bahawa muzium “berkomunikasi dalam memori kehidupan”. Pameran muzium mempunyai dua unsur penting iaitu paparan dan pameran. Pernyataan ini menyatakan bahawa muzium merupakan salah satu alat untuk menyampaikan maklumat masa lampau dengan memegang peranan sebagai memori kehidupan. Pameran dan paparan yang terdapat dalam pameran muzium merupakan satu unsur penting dalam pameran muzium dalam menyampaikan maklumat.

Menurut Michael A. Fopp dalam buku penulisan beliau yang bertajuk *Managing Museums and Galleries* adalah penting bagi pengurus untuk menyampaikan idea ataupun pendapat dan pandangan malahan emosi dalam keadaan yang bersih ini disebabkan berkomunikasi merupakan salah satu cara untuk mendapatkan komunikasi yang berkesan. Pernyataan yang dikeluarkan oleh beliau menerangkan bahawa, melalui komunikasi yang berkesan seseorang pengurus dapat menyampaikan idea, emosi dan juga pandangan dan pendapat dalam keadaan yang teratur dan terkawal. Ini disebabkan dengan menggunakan komunikasi yang berkesan, pengurusan sesebuah muzium akan teratur.

Manakala menurut (Iulia-Onana Enasel, 2013) dalam penulisan beliau yang bertajuk *role of information in museum art communication process* beliau menyatakan bahawa muzium mempunyai peranan dalam mendidik masyarakat umum, maka memberi informasi dan fakta yang betul perlu walaupun tidak mudah untuk difahami dan informasi komersial dalam menarik perhatian pengunjung. Pernyataan ini boleh dilihat dalam petikan di bawah.

“The case of museum in general and art museums in particular is special due to their need to educate the public, hence transmit factual information, which is not easily

understandable, and commercial information in order to enhance the number of attracted visitors”.(Iulia-Onana Enasel, 2013)

Manakala menurut Lorena San Roman muzium perlu menawarkan maklumat yang diperlukan untuk mengetahui reality dan juga pandangan daripada mana – mana pihak dan mana – mana keadaan sehingga orang awam dapat membincangkan tema yang berpengetahuan. Kesemua ini adalah untuk kearah kebaikan dan keperluan untuk pembangunan demokrasi di seluruh dunia. Pernyataan ini di petik daripada buku *museums 2000 politics, people, professionals and profit* yang di petik daripada bab *politics and museums 1* yang ditulis oleh Lorena San Roman

“The museum must offer all the information needed to know the reality and points of view of any situation, so that with these tools people will be able to discuss theme knowledgeably. All of this, with a good direction, is necessary for the development of democracies all around the world” (Roman, 1992 p. 27)

Manakala menurut Paul Capriotti (2010) dalam penulisan beliau yang bertajuk *museums’ communication in small – and medium sized cities*, beliau mendapati bahawa muzium mempunyai pandangan sempit terhadap orang awam yang hanya memberi tumpuan pada dasarnya adalah pengunjung mereka dan menganggap bahawa mereka sudah biasa dengan menggunakan alatan komunikasi dan teknik walaupun dengan perspektif yang teknikal. Petikan tersebut boleh dilihat dibawah:

“The results show that museums have a narrow view of their publics, which is focused basically on their visitors, and that they are familiar with and use communication tools and techniques, although with a tactical perspective.”

“It is important for managers to convey ideas and feeling in the clearest possible terms ... communication is essential for effective management” (Fopp, 1997)

Malahan menurut Michael A. Fopp (1997) juga, komunikasi merupakan medium atau alatan untuk menyampaikan mesej kepada penerima.

Communication is a constantly rotating medium in which messages are transmitted and received and where the receiver is the transmitter and vice versa. (Fopp, 1997)

2.4 Profil Pengunjung Muzium

Menurut G.E Hooper (1993) dalam penulisan beliau, penunjung merupakan pelanggan dan merupakan punca utama wujudnya muzium. Pelawat secara amnya datang daripada kumpulan umur yang berbeza, latar belakang budaya dan juga pendidikan yang berbeza. Namun begitu, kandungan pameran, tema dan reka bentuk adalah sangat penting untuk dipadankan dengan latar belakang pengunjung. Petikan tersebut boleh dilihat di bawah:

“In the museum context, visitors are the clients and it is the main reason of museum existence. Visitors’ are generally varies from different age group, cultural and educational background. Nonetheless, exhibition context, them and design are essential to match with visitor’s background.” (G.E Hooper (1993))

Manakala menurut B. Kim (2008) pula, terdapat beberapa factor yang perlu direka dalam menjangka bahan taksiran termasuk umur penonton, keutamaan membaca, kemampuan bahasa, maksud bahan sama ada ia digunakan untuk rujukan ataupun untuk bahan bacaan, tahap pembacaan dan aspek – aspek organisasi.

“There are several factors designers will need to anticipate in designing interpretive material including age of viewer, reading presence, language ability, the purpose of the material whether it is used for references or read only once, level of readability and organization aspects” (B. Kim, 2008)

Melalui kajian yang dijalankan oleh G. E Hopper dan B. Kim didapati bahawa penting bagi sesebuah muzium profil pelawat yang datang melawat ke muzium tersebut. Ini disebabkan sekiranya pameran diadakan namun tiada pelawat, pameran tersebut tidak berlangsung dengan jayanya. Sekiranya pihak pengurusan muzium mengetahui siapa pelawat yang datang mengunjung ke muzium, maka pemilihan untuk cara ataupun peralatan yang digunakan sebagai medium dalam penyampaian maklumat adalah penting bagi memastikan maklumat yang disampaikan tersebut berkesan. Kajian mereka amat penting dalam penyelidikan pengkaji ini disebabkan tajuk pengkaji adalah berkaitan dengan infomasi maklumat muzium. Melalui kajian dan penyelidikan mereka ini, pengkaji dapat mengkaji peralatan ataupun cara yang digunakan oleh pihak pengurusan muzium dalam menyampaikan maklumat kepada pelawat yang datang melawat ke muzium.

Manakala menurut S. Bitgood (1991) dalam penulisan beliau menyatakan bahawa mengetahui penonton adalah aspek utama yang perlu diambi berat. Aspek utama dalam menghasilkan penyampaian maklumat yang berkesan adalah memahami tahap pemahaman pembaca seperti yang ditekankan oleh S. Bitgood (1991) sebagai had ataupun limitasi kognitif. Pernyataan ini termasuk dengan penggunaan istilah ataupun pembendarahaan yang akan digunakan di dalam kandungan bertulis. Penggunaan istilah ataupun perkataan yang kompleks ataupun saintifik hanya akan menguntungkan pihak yang terbabit dalam bidang tersebut. Keadaan ini akan menyukarkan pembaca umum untuk memahami maklumat ataupun isi kandungnan yang terdapat dalam penulisan tersebut. Dalam kebanyakan kes, pengunjung akan ditakut – takutkan oleh faktor ini yang

akhirnya menyebabkan pengunjung ataupun pembaca menghadkan diri mereka untuk membaca taksiran tersebut. Keadaan ini akhirnya akan menyebabkan halangan wujud antara pengunjung dengan pihak muzium. Pernyataan ini boleh dilihat di bawah:

“Knowing the audience is the first aspect, the key of producing effective information delivery is to understand readers’ comprehension level as cognitive limitation. This includes considering of terminology or vocabulary to be used in content writing. Usage of complex terminology are only benefiting to experts of that area whereas half general readers’ in understanding the presented information. In many cases, visitors are intimidated by this factor thus limit themselves from reading the interpretive material. Consequently, barriers are created between museum exhibits and visitors.” (S. Bitgood, 1991)

Manakala G. Edson & D. Dean (1994) pula mencadangkan kandungan yang baik dan bagus mesti mencapai kriteria yang tertentu termasuk kandungan yang mudah dibaca, menyampaikan mesj utama, dapat menarik perhatian ramai.

Malahan menurut B. Kim (2008) keberkesanan media dalam menyampaikan maklumat taksiran sesuatu objek adalah dengan meletakkan tiga aspek utama iaitu kandungan, focus, dan focus reka bentuk untuk mencapai pengguna berpusat.

Manakala bagi Alexander Chelum (2014) pula menyatakan bahawa adalah sangat penting bagi pihak muzium untuk mengetahui penonton mahupun pelawat yang datang berkunjung ke muzium tersebut. Hal ini kerana pengunjung ataupun penonton merupakan kunci dalam

membantu sesebuah muzium dalam mempertingkatkan lagi penyampaian maklumat kepada pelawat.

2.5 Rumusan

Sebagai rumusan, dalam bab ini pengkaji telah membincangkan sorotan kajian lepas yang berkaitan dengan penyelidikan pengkaji. Malahan dalam bab ini, pengkaji telah mengaitkan teori – teori dan pendapat penulis dan juga pengkaji lepas. Melalui teori – teori tersebut, pengkaji dapat mengaitkan kajian pengkaji dan mendapatkan maklumat berkaitan dengan kajian pengkaji. Dalam bab seterusnya, pengkaji akan membincangkan methodology kajian yang digunakan oleh pengkaji.

BAB 3: METODOLOGI PENYELIDIKAN

3.1 Pengenalan

Dalam bab 3 ini, pengkaji akan menerangkan keadah kajian yang digunakan oleh pengkaji dalam penyelidikan kali ini. Pengkaji akan menggunakan keadah campuran iaitu dengan menggunakan keadah kuantitatif dan keadah kualitatif. Keadah kuantitatif adalah keadah mengedarkan borang soal selidik kepada pengunjung yang datang berkunjung ke muzium wanita Sarawak dan juga kepada pelajar Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS) dalam mengkaji persepsi ataupun pandangan generasi muda terhadap Muzium Seni Sarawak. Selain menggunakan kaedah kuantitatif, pengkaji juga akan menggunakan keadah kualitatif iaitu keadah temu bual dengan pihak pengurusan muzium untuk mendapatkan dengan lebih lanjut berkenaan dengan muzium seni Sarawak. Selain itu juga, pengkaji juga akan membuat pemerhatian terhadap pengunjung yang datang berkunjung ke muzium seni Sarawak.

Dalam bab ini juga, pengkaji akan menerangkan keadah pengumpulan data dan maklumat melalui sumber primer dan sumber skunder. Melalui kedua – dua sumber ini, pengkaji dapat mengumpul maklumat yang sahih daripada kedua – dua sumber tersebut.

Selain itu juga, melalui bab ini pengkaji akan menerangkan dengan lebih lanjut lagi skop kajian pengkaji iaitu tempat kajian dilakukan. Dalam kajian ini, pengkaji telah menjadikan muzium Sarawak sebagai tempat utama kajian ini selain daripada muzium Seni Sarawak yang merupakan tempat penyelidikan dijalankan.

3.2 Lokasi Kajian

Lokasi kajian yang akan dijalankan ini adalah di sekitar Bandaraya Kuching dan juga di sekitar Kota Samarahan. Lokasi utama kajian ini adalah di Muzium Seni Sarawak dan juga Jabatan Muzium Sarawak. Muzium Seni merupakan salah sebuah muzium yang terdapat di Sarawak dan merupakan muzium yang dibawah pengurusan Jabatan Muzium Sarawak. Pengkaji menjadikan kedua – dua lokasi ini sebagai lokasi kajian utama kerana tajuk penyelidikan pengkaji adalah berkait rapat dengan pengurusan dan peranan muzium Seni Sarawak.

Selain itu juga, pengkaji menjadikan Pustaka Negeri Sarawak dan Pusat Khidmat Maklumat Akademik (PKMA) Unimas. Pengkaji menjadikan kedua – dua tempat ini sebagai lokasi kajian disebabkan pengkaji meluangkan masa di lokasi ini untuk mendapatkan data daripada sumber skunder. Kedua – dua lokasi ini menyediakan sumber skunder yang diperlukan oleh pengkaji dalam penyelidikan ini. Data sumber skunder yang terdapat di Pustaka Negeri dan PKMA merupakan data yang dapat membantu pengkaji dalam mendapatkan maklumat yang sahih dan tepat.

Seterusnya, pengkaji menjadikan UNIMAS sebagai lokasi penyelidikan disebabkan pengkaji akan mengedarkan borang soal selidik kepada responden. Pengkaji menjadikan unimas sebagai tempat pengedaran borang soal selidik disebabkan pengkaji ini mendapatkan data daripada penuntut UNIMAS berkenaan dengan pandangan mereka terhadap penubuhan muzium wanita sarawak. Selain itu juga, UNIMAS merupakan

dimana semua kaum yang terdapat di Malaysia berkumpul di tempat yang sama. Dengan ini, pengkaji dapat maklumat yang pelbagai daripada pelbagai kaum.

3.3 Sumber Data

Sumber data yang digunakan oleh pengkaji adalah sumber data primer dan sumber data sekunder. Data primer adalah data yang diperolehi melalui keadah kualitatif iaitu melalui keadah pemerhatian dan keadah temu bual dengan pihak pengurusan muzium seni Sarawak dan juga pihak pengurusan muzium negeri Sarawak. Manakala sumber data sekunder pula adalah melalui keadah pembacaan buku, artikel dan juga thesis yang sebelum ini.

3.3.1 Data Primer

Pengkaji akan menggunakan satu kaedah sahaja dalam penyelidikan ini iaitu kaedah kuantitatif iaitu kaedah pengedaran borang soal selidik. Melalui keadah pengedaran borang soal selidik, pengkaji akan menyediakan borang soal selidik terlebih dahulu sebelum mengedarkan borang soal selidik. Melalui borang soal selidik tersebut pengkaji akan menyediakan suatu ruangan yang perlu dijawab oleh responden.

Melalui keadah pemerhatian pula, pengkaji akan meluangkan masa di tempat kajian iaitu di muzium Seni Sarawak demi untuk memerhatikan tingkah laku setiap pengunjung yang

datang berkunjung ke muzium Seni sama ada melalui lawatan yang diadakan oleh pihak sekolah mahupun hanya untuk melawat ke muzium tersebut.

3.3.2 Data sekunder

Data skunder merupakan data yang diperolehi melalui buku, artikel, jurnal dan juga thesis. Data ini sangat berguna kepada penyelidik untuk mendapatkan maklumat sokongan yang mampu menyokong tajuk penyelidikan ini. Penyelidik akan menjadikan buku sebagai maklumat utama selain daripada artikel dan juga jurnal yang boleh didapati melalui laman internet.

3.4 Kaedah analisis data.

Pengkaji akan menggunakan keadah kuantitatif untuk menganalisis data. Pengkaji akan menggunakan keadaan kualitatif dengan mengedarkan borang soal selidik kepada responden yang terdiri daripada pelajar UNIMAS dan juga para pengunjung yang datang berkunjung ke Muzium Seni Sarawak. Borang soal selidik akan disediakan oleh penyelidik sendiri dengan merujuk kepada supervisor penyelidik berkenaan dengan soal yang akan dikemukakan di dalam borang soal selidik tersebut.

3.5 Instrument Kajian

Instrument kajian merupakan peralatan yang digunakan oleh pengkaji dalam menjalankan penyelidikan ini.

Instrument yang pertama adalah borang soal selidik. Borang soal selidik yang digunakan oleh pengkaji mengandungi soalan – soalan yang berkaitan dengan objektif kajian pengkaji. Borang soal selidik ini akan diedarkan kepada 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat.

Instrument yang seterusnya adalah peralatan tulis dan laptop. Peralatan tulis dan laptop akan digunakan untuk mencatat data yang diperolehi melalui kaedah pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden.

Instrument yang seterusnya adalah perisian *Stastical Product and Service Solution* (SPSS). Perisian SPSS yang digunakan di dalam computer untuk memudahkan penyelidik untuk menganalisis data kuantitatif. Penggunaan SPSS ini bertujuan untuk mendapatkan data yang lebih pantas dan tepat dalam menganalisis data yang diperolehi melalui pengedaran borang selidik.

3.6 Limitasi Kajian

Terdapat beberapa limitasi kajian dalam penyelidikan ini. Antaranya adalah kajian hanya melibatkan muzium di Kuching sahaja dan tidak menyeluruh di Sarawak. Kajian ini hanya dilakukan di Muzium Seni Sarawak dibawah pengurusan Jabatan Muzium Sarawak yang terletak di Bandar Raya Kuching Sarawak. Keadaan ini hanyalah melibatkan penglibatan masyarakat yang menetap dan tinggal di Kuching sahaja dan tidak meluas ke seluruh negeri Sarawak.

Limitasi kajian seterusnya adalah kekurangkan kepekaan masyarakat terhadap peranan muzium Seni. Muzium Seni telah dibukakan kepada orang ramai pada tahun 2006. Walaupun muzium Seni ini telah dibukakan kepada orang ramai pada tahun 2006, namun peranan dan juga fungsi muzium seni tidak didedahkan dengan lebih jelas lagi.

3.7 Populasi kajian

Pengkaji akan melibatkan sebanyak 200 responden daripada pelbagai lapisan masyarakat dan juga umur untuk menjawab borang soal selidik yang penyelidik edarkan kepada mereka. Pihak responden ini akan menjawab persoalan yang telah disediakan oleh penyelidik didalam borang soal selidik tersebut. Selain daripada melibatkan responden yang terdiri daripada pelajar niunimas, pengkaji juga akan melibatkan pengunjung muzium Sei Sarawak. Pengkaji ingin mengetahui tahap pengetahuan mereka terhadap peranan dan juga fungsi muzium Seni Sarawak ini.

3.8 Rumusan

Sebagai rumusan, dalam bab 3, penyelidik menerangkan dengan lebih mendalam lagi berkenaan dengan methodology kajian penyelidik. Melalui bab ini, penyelidik akan lebih memahami cara – cara dan juga keadaan yang digunakan dalam melaksanakan penyelidikakaji ini. Malahan melalui bab ini, penyelidik juga menerangkan populasi yang terlibat dalam kajian ini, penyelidik juga memberi penerangan berkenaan dengan terhadap limitasi kajian dan juga lokasi kajian yang akan diadakan.

BAB 4: DAPATAN KAJIAN

4.1 Pengenalan

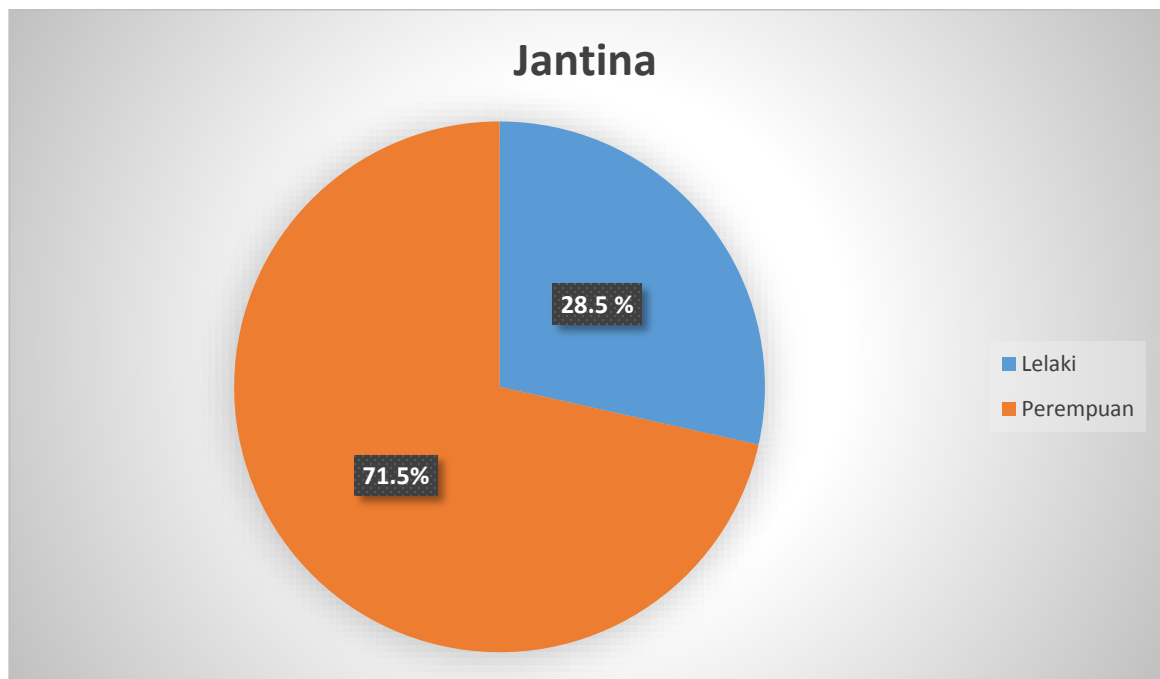
Dalam bab ini penyelidik akan menunjukkan analisis dan dapatan kajian yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden. Kaedah yang digunakan oleh penyelidik adalah kaedah kuantitatif untuk mengumpul dan menganalisis data. Sebanyak 200 set borang soal selidik diedarkan kepada 200 orang responden di sekitar UNIMAS dan pengkaji dapat mengumpul sebanyak 200 set daripada responden pengkaji.

4.2 DEMOGRAFI RESPONDEN

Dalam kontek demografi responden, pengkaji menfokuskan responden yang terdiri dari pelbagai lapisan masyarakat. Sebagai contoh terdiri daripada pelbagai lapisan umur, jantina, pelbagai jenis pekerjaan dan tahap pendidikan.

	Kekerapan	Peratusan %
Lelaki	57	28.5
Perempuan	143	71.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.1 Jantina Responden.

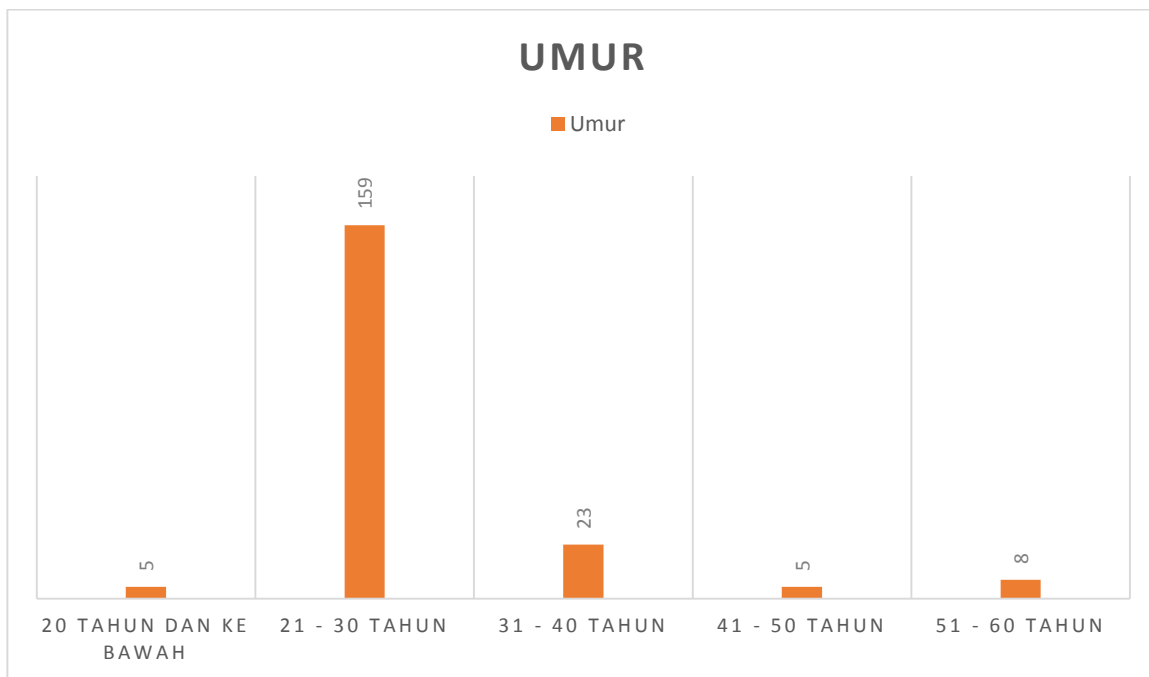

Carta Pie 4.1 Peratusan responden mengikut jantina

Maklumat dan data statistical ini menunjukkan bahawa sebanyak 71.5% ataupun sebanyak 143 orang responden adalah perempuan, manakala sebanyak 28.5% ataupun 57 orang daripada 200 orang responden merupakan lelaki.

Umur	Kekerapan	Peratus %
20 dan kebawah	5	2.5
21 - 30	159	79.5
31 - 40	23	11.5
41 - 50	5	2.5
51 - 60	8	4.0
Jumlah Responden	200	100.0

Jadual 4.2 Umur Responden

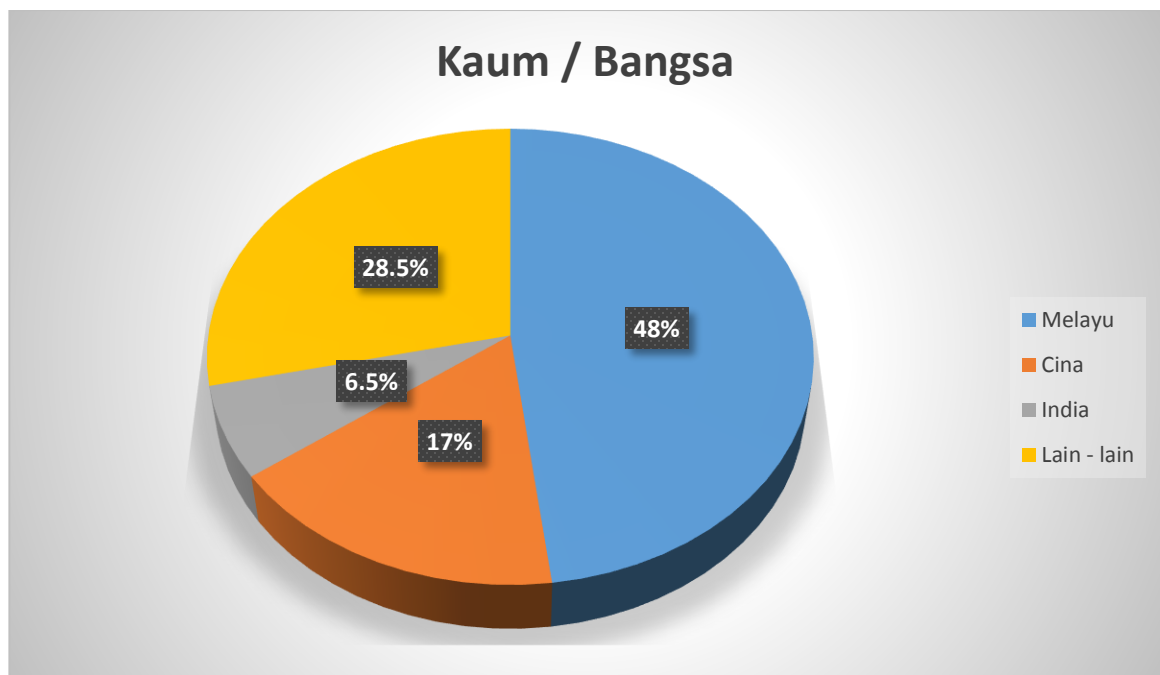

Graf Bar 4.1 Menunjukkan jumlah responden mengikut umur

Graf bar 4.1 dan jadual 4.2 menunjukkan data dan statistical dalam kontek demografi yang berkaitan dengan aspek umur. Sebanyak 159 orang responden ataupun sebanyak 79.5% adalah responden yang berusia 21 – 30 tahun iaitu jumlah responden yang teramai menjawab borang soal selidik yang diedarkan oleh responden. Manakala sebanyak sebanyak 23 orang ataupun sebanyak 11.5% pula adalah responden yang berusia dalam lingkungan 31 – 40 tahun. Responden yang berusia 20 tahun dan kebawah dan juga responden yang berusia dalam lingkungan 41 – 50 tahun masing – masing mencatatkan sebanyak 5 orang daripada 200 orang responden ataupun sebanyak 2.5 % orang responden. Manakala sebanyak 8 orang atau 4.0 % adalah responden yang berusia dalam lingkungan 51 – 60 tahun.

Bangsa	Kekerapan	Peratusan
Melayu	96	48.0
Cina	34	17.0
India	13	6.5
Lain - lain	57	28.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.3 Kaum Responden

Carta pie 4.2 menunjukkan responden mengikut aspek kaum

Berdasarkan data dan maklumat stastitikal dalam carta pie 4.2 menunjukkan bahawa sebanyak 48% daripada 200 orang responden iaitu sebanyak 96 orang responden adalah berbangsa melayu. Manakala sebanyak 17% daripada 200 orang responden pula adalah terdiri daripada kaum Cina. Selain itu juga, sebanyak 6.5% ataupun sebanyak 13 orang responden pula terdiri daripada kaum India. Sebanyak 28.5% pula terdiri daripada kaum lain – lain. Kaum lain – lain pula terdiri daripada kaum bumiputera Sabah dan Sarawak sebagai contoh kaum Iban, bidayuh, kadazandusun dan lain – lain.

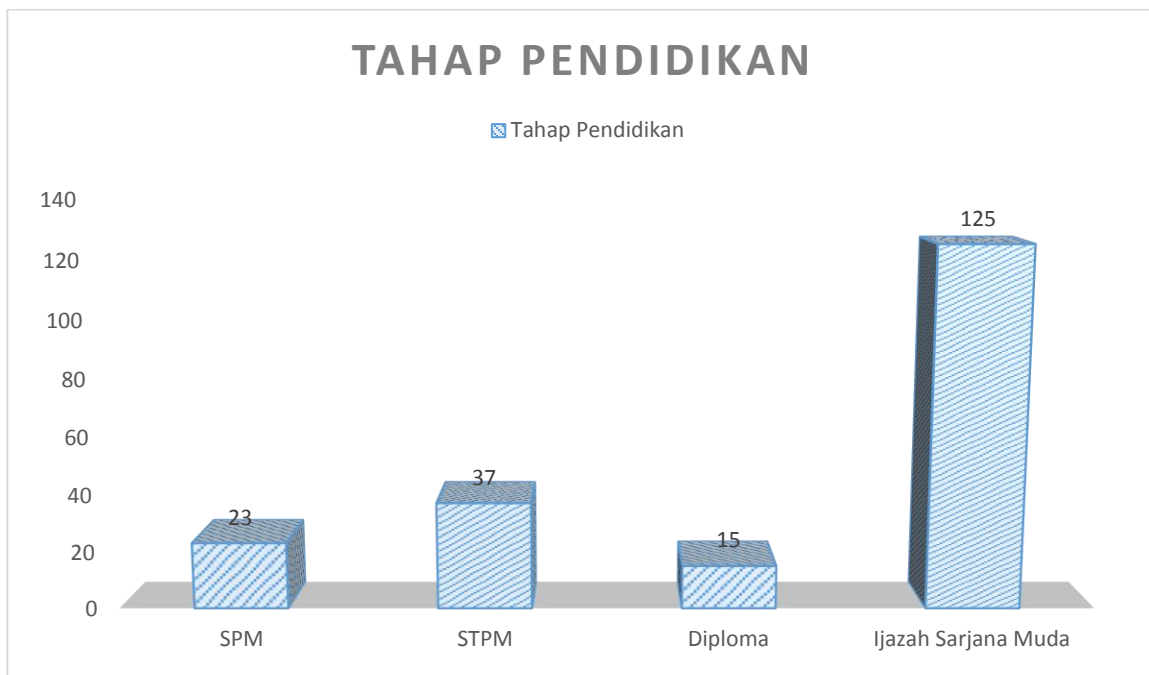
Kaum lain - lain	Kekerapan	Peratusan %
	143	71.5
bajau	1	.5
bidayuh	5	2.5
bisaya	2	1.0
bugis	1	.5
dusun	2	1.0
iban	30	15.0
kadazandusun	2	1.0
kayan	2	1.0
kedayan	1	.5
kelabit	2	1.0
kenyah	3	1.5
lunbawang	1	.5
melanau	4	2.0
murut	1	.5

Total	200	100.0
-------	-----	-------

Jadual 4.4 Kaum lain - lain

Tahap Pendidikan	Kekerapan	Peratusan %
SPM	23	11.5
STPM	37	18.5
Diploma	15	7.5
Ijazah Sarjana Muda	125	62.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.5 Jumlah dan peratusan responden mengikut tahap pendidikan

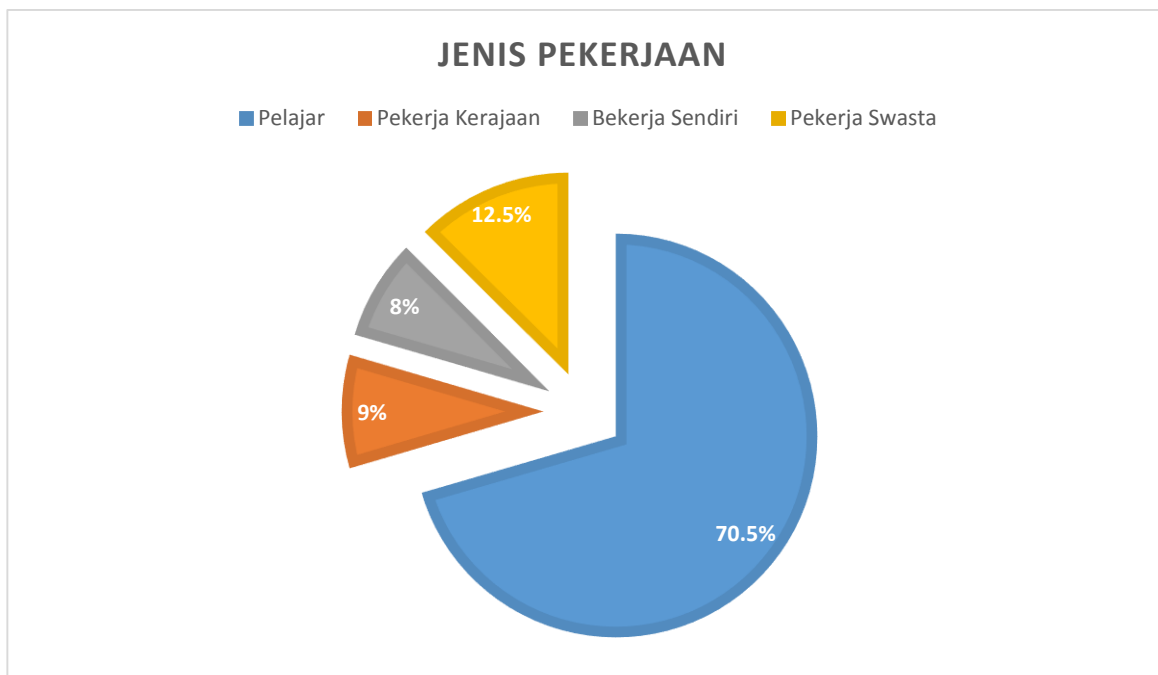

Graf Bar 4.2 Menunjukkan jumlah responden mengikut aspek tahap pendidikan

Berdasarkan data dan maklumat statistik yang ditunjukkan Graf Bar 4.2 dan jadual 4.5 menunjukkan jumlah dan peratusan responden berdasarkan tahap pendidikan. Melalui Graf Bar 4.2 sebanyak 23 orang responden menyatakan bahawa tahap pendidikan mereka adalah SPM. Manakala sebanyak 37 orang atau sebanyak 18.5 % pula adalah terdiri daripada lulusan STPM. Sebanyak 15 orang pula menyatakan bahawa tahap pendidikan mereka adalah Diploma dan sebanyak 125 orang responden daripada 200 orang responden atau 62.5% pula adalah pelajar atau lulusan Ijazah Sarjana Muda.

Jenis Pekerjaan	Kekerapan	Peratusan
Pelajar	141	70.5
Pekerja kerajaan	18	9.0
Bekerja sendiri	16	8.0
Pekerja swasta	25	12.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.6 menunjukkan jumlah dan peratusan responden mengikut aspek jenis pekerjaan

Carta Pie 4.3 Menunjukkan peratusan responden mengikut aspek jenis pekerjaan.

Jadual 4.6 menunjukkan jumlah dan peratusan responden mengikut aspek jenis pekerjaan. manakala Carta pie 4.3 pula menunjukkan peratusan jumlah responden mengikut jenis pekerjaan. Berdasarkan data dan maklumat stastitikal menunjukkan sebanyak 70.5% ataupun sebanyak 141 merupakan pelajar. Ini disebabkan penyelidik mengedarkan borang soal selidik di UNIMAS. Manakala sebanyak 12.5% (25 orang daripada 200 orang responden) pula adalah pekerja swasta. Manakala sebanyak 8% pula adalah bekerja sendiri. Dan selebih 9% pula adalah pekerja kerajaan.

4.3 Mengenalpasti pandangan dan pendapat pengunjung berkenaan dengan peranan sesebuah muzium.

Pandangan dan pendapat masyarakat luar terutamanya pengunjung yang datang berkunjung ke muzium adalah sangat penting bagi menentukan tahap kefahaman masyarakat tersebut berkaitan dengan peranan sesebuah muzium. Malahan kedatangan pengunjung yang datang berkunjung ke muzium juga menentukan kejayaan pameran yang diadakan disesebuah muzium.

4.3.1 Adakah anda pernah pergi muzium

Perkara	Kekerapan	Peratusan %
Ya	190	95.0
Tidak	10	5.0
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.7 menunjukkan peratusan dan jumlah responden yang pernah pergi ke muzium.

.

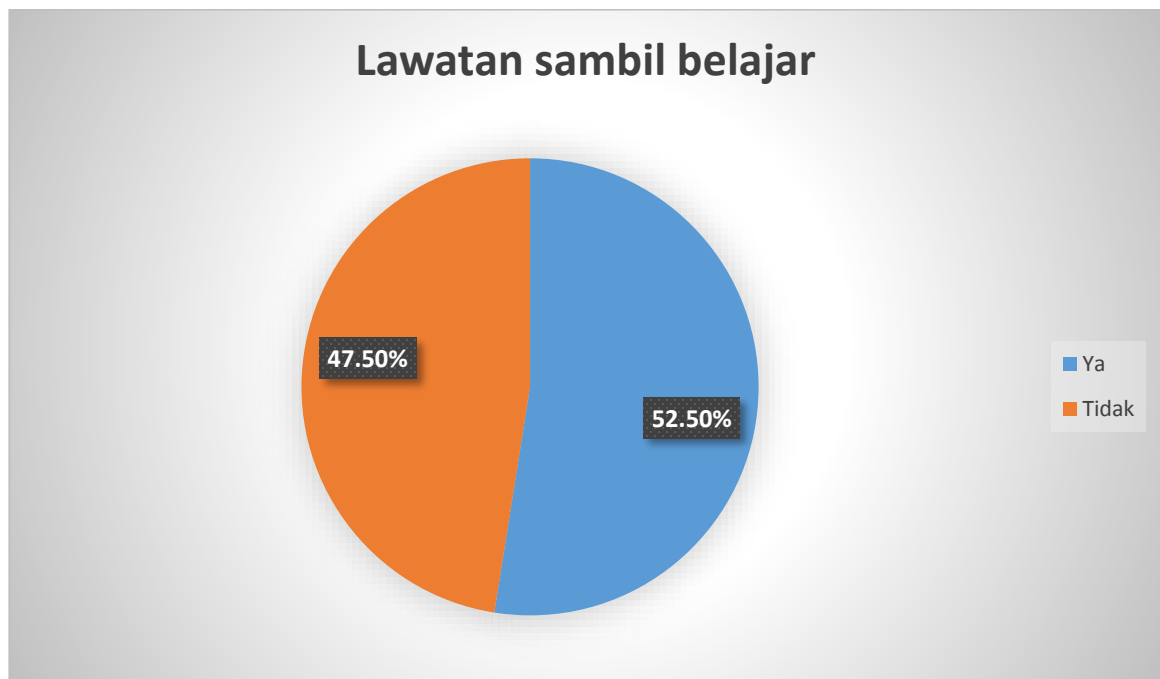
Carta Pie 4.4 Menunjukkan peratusan responden yang pernah pergi ke muzium

Berdasarkan carta pie 4.4 sebanyak 95% daripada 200 orang responden pernah pergi ke muzium manakala sebanyak 5% pula menyatakan mereka tidak pernah pergi ke muzium.

4.3.2 Lawatan Sambil Belajar

	Kekerapan	Peratusan %
Ya	105	52.5
Tidak	95	47.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.8 menunjukkan jumlah dan peratusan lawatan sambil belajar merupakan salah satu sebab pergi ke muzium

Carta Pie 4.5 menunjukkan peratusan responden berdasarkan aspek lawatan sambil belajar.

Carta data yang di tunjukkan di dalam jadual 4.8 dan carta pie 4.5 data yang diperolehi menunjukkan bahawa seramai 52.50% ataupun sebanyak 105 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas sebab lawatan sambil belajar. Manakala sebanyak 47.50% pula menyatakan mereka pergi ke muzium bukan sebab lawatan sambil belajar.

Jantina * lawatan sambil belajar *Crosstabulation*

	lawatan sambil belajar		Jumlah
	Ya	Tidak	
Lelaki	32	25	57
Perempuan	73	70	143
Jumlah	105	95	200

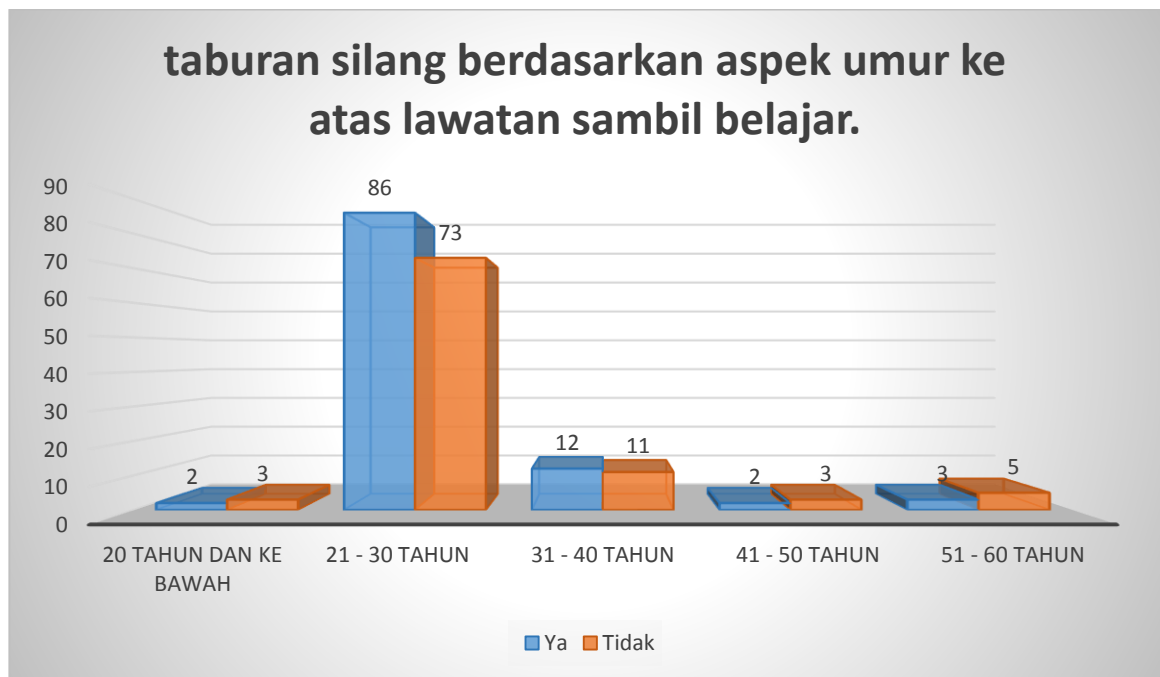
Jadual 4.9 Menunjukkan *crosstabulation* berdasarkan aspek jantina ke atas lawatan sambil belajar.

Berdasarkan jadual4.9, data yang diperolehi menunjukkan seramai 32 orang responden lelaki menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas sebab lawatan sambil belajar. Manakala sebanyak 25 daripada 57 orang responden lelaki pula menyatakan bahawa mereka pernah pergi ke muzium namun atas sebab yang lain. Manakala sebanyak 143 orang responden pula adalah perempuan. Sebanyak 73 orang responden daripada 143 orang responden perempuan menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas lawatan sambil belajar. Manakala sebanyak 70 orang responden perempuan pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas sebab – sebab yang lain.

umur * lawatan sambil belajar *Crosstabulation*

	Lawatan sambil belajar		Jumlah
	Ya	Tidak	
20 dan kebawah	2	3	5
21 - 30	86	73	159
31 - 40	12	11	23
41 - 50	2	3	5
51 - 60	3	5	8
Jumlah	105	95	200

Jadual 4.10 Menunjukkan *crosstabulation* berdasarkan aspek umur ke atas lawatan sambil belajar.

Graf Bar 4.3 menunjukkan taburan silang berdasarkan aspek umur ke atas lawatan sambil belajar.

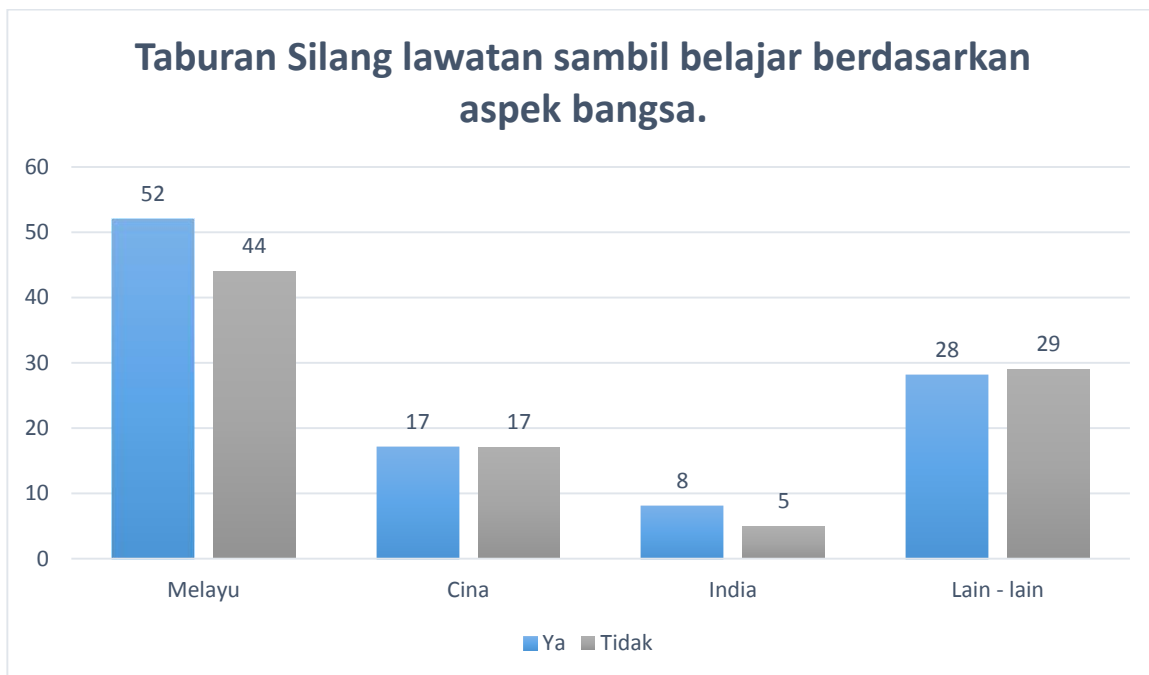
Berdasarkan graf bar 4.3 dan jadual 4.10 data yang diperolehi menunjukkan bahawa sebanyak 86 orang responden yang berusia antara 21 – 30 tahun menyatakan mereka pergi ke muzium atas sebab lawatan sambil belajar. Jumlah ini merupakan angka tertinggi dalam aspek umur. Manakala sebanyak 12 orang daripada 23 orang responden yang berusia 31 – 40 tahun menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium melalui lawatan sambil belajar. Di samping itu, untuk responden yang berusia 20 tahun ke bawah dan 41 – 50 tahun, masing – masing mencatatkan sebanyak 2 orang responden daripada 5 orang responden menyatakan mereka pergi ke muzium atas sebab lawatan sambil belajar. Manakala untuk golongan yang berusia 51 – 60 tahun, hanya 3 orang sahaja mereka pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar. Manakla, sebanyak 3 orang daripada

5 orang responden yang berusia 20 tahun ke bawah, menyatakan bahawa mereka tidak pernah pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar. Di samping itu juga, 73 orang daripada 159 orang responden yang berusia 21 – 30 tahun menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium mempunyai tujuan yang lain selain daripada menyertai lawatan sambil belajar. Sebanyak 11 orang responden yang berusia 31 – 40 tahun menyatakan mereka tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Di samping itu, sebanyak 3 orang daripada 5 orang responden yang berusia 41 – 50 tahun pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas sebab yang lain selain daripada lawatan sambil belajar. Manakala untuk golongan responden yang berusia 51 – 60 tahun, sebanyak 5 orang daripada 8 orang responden menyatakan mereka tidak menyertai lawatan sambil belajar ke muzium.

bangsa * lawatan sambil belajar Crosstabulation

	Lawatan sambil belajar		Jumlah
	ya	tidak	
Melayu	52	44	96
Cina	17	17	34
India	8	5	13
Lain - lain	28	29	57
Jumlah	105	95	200

Jadual 4.11 Taburan Silang lawatan sambil belajar berdasarkan aspek bangsa.

Graf Bar 4.4 Menunjukkan taburan silang lawatan sambil belajar berdasarkan aspek bangsa.

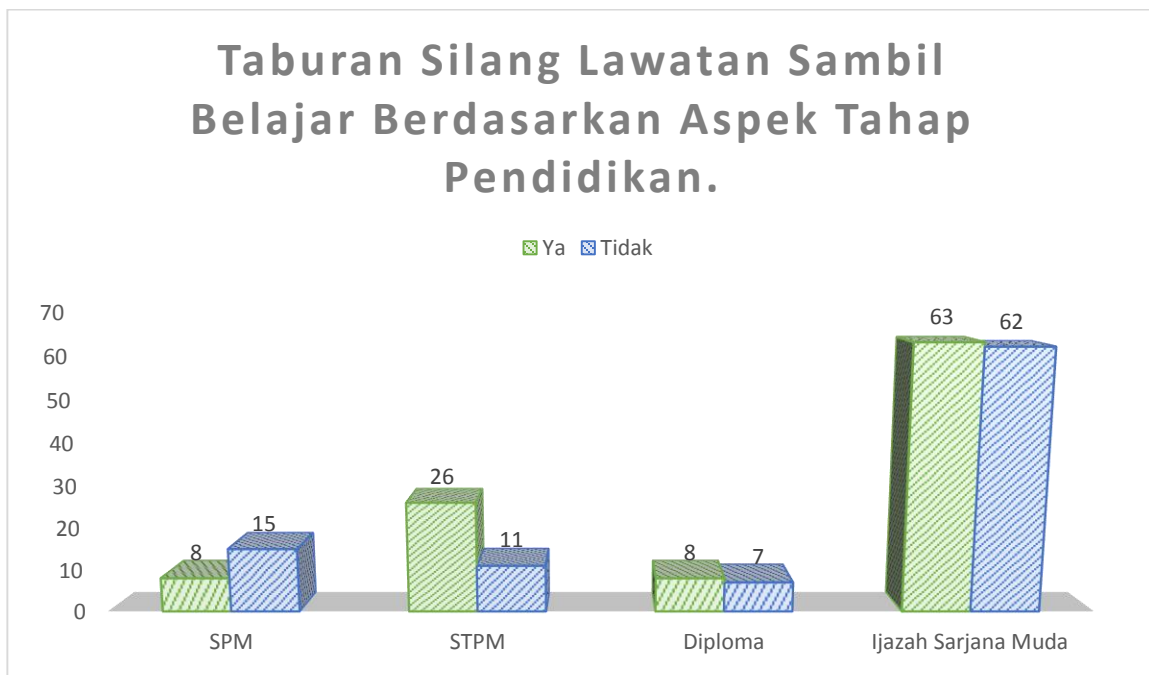
Berdasarkan data yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik sebanyak 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai lapisan kaum, sebanyak 52 orang responden kaum melayu menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar. Manakala sebanyak 44 orang responden kaum melayu pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana mempunyai tujuan yang lain – lain. Manakala sebanyak 34 orang responden merupakan kaum Cina, daripada 34 orang tersebut, sebanyak 17 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar, manakala sebanyak 17 orang responden pula menjawab yang sebaliknya. Manakala sebanyak 13 orang daripada 200 orang responden penyelidik pula berbangsa India. Melalui data yang diperolehi, sebanyak 8 orang

responden India menyatakan bahawa mereka pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium, manakala sebanyak 5 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Manakala baki sebanyak 57 orang daripada 200 responden pula adalah kaum lain – lain. Sebagai contoh, kaum Iban, Kadazandusun, Kayan dan lain – lain lagi yang merupakan kaum bumiputera Sabah dan Sarawak. Sebanyak 28 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium melalui program lawatan sambil belajar, manakala yang selebihnya iaitu sebanyak 29 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium.

tahap pendidikan * lawatan sambil belajar Crosstabulation

		Lawatan sambil belajar		Jumlah
		Ya	Tidak	
Tahap Pendidikan	SPM	8	15	23
	STPM	26	11	37
	Diploma	8	7	15
	Ijazah Sarjana Muda	63	62	125
	Jumlah	105	95	200

Jadual 4.12 menunjukkan taburan silang lawatan sambil belajar berdasarkan aspek tahap pendidikan.

Graf Bar 4.5 menunjukkan taburan silang lawatan sambil belajar berdasarkan aspek tahap pendidikan.

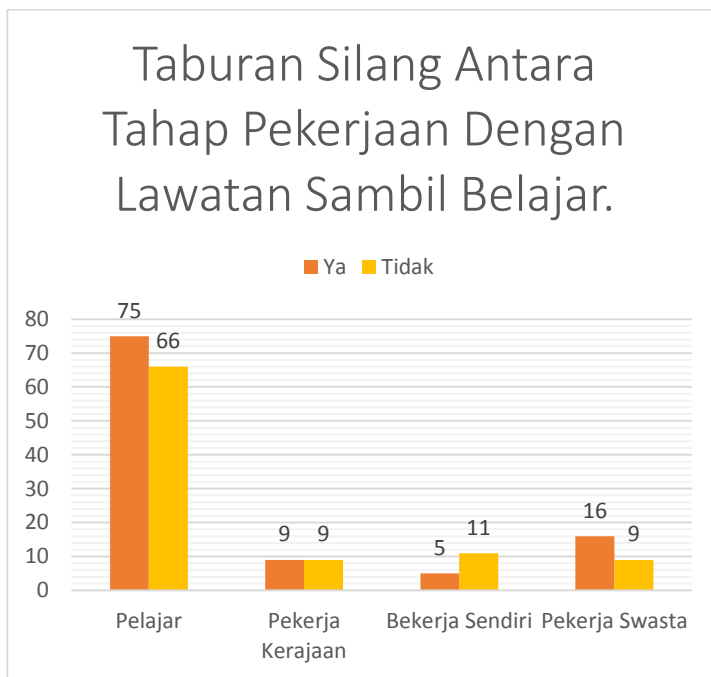
Berdasarkan data dan maklumat stastitikal yang diperolehi melalui borang soal selidik yang telah diisi sebanyak 200 responden yang terdiri daripada pelbagai tahap pendidikan, sebanyak 23 orang responden merupakan lepasan Sijil Pendidikan Malaysia (SPM) ataupun merupakan pelajar tingkatan 5 yang bakal menduduki peperiksaan SPM. Melalui data yang diperolehi, sebanyak 8 orang responden daripada 23 orang responden lepasan SPM atau bakal menduduki SPM menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar ke muzium, manakala jumlah yang selebihnya, iaitu sebanyak 15 orang pula, menyatakan tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Manakala, sebanyak 37 orang responden pula menyatakan bahawa tahap pendidikan mereka adalah Sijil Tinggi Pendidikan Malaysia (STPM), daripada jumlah ini,

sebanyak 26 orang responden menyatakan bahawa mereka pernah pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar ke muzium, manakala jumlah selebihnya iaitu sebanyak 11 orang pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas tujuan lain ataupun tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Manakala sebanyak 15 orang daripada 200 orang responden pula merupakan graduan Diploma atau sedang mengambil Diploma. Sebanyak 8 daripada 15 orang yang tahap pendidikan Diploma menyatakan bahawa mereka pernah atau pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar, manakala sebanyak 7 orang lagi menyatakan bahawa mereka mempunyai sebab – sebab lain atau tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Sebanyak 125 orang daripada 200 orang responden merupakan pelajar Ijazah Sarjana Muda ataupun merupakan graduan Ijazah Sarjana Muda. Daripada 125 orang, sebanyak 63 orang menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium sebab menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Manakala sebanyak 62 orang pula menyatakan bahawa mereka tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium.

pekerjaan * lawatan sambil belajar Crosstabulation

	Lawatan sambil belajar		Total	
	Ya	Tidak		
Pelajar	75	66	141	
Pekerjaan	Pekerja kerajaan	9	9	18
	Bekerja sendiri	5	11	16
	Pekerja swasta	16	9	25
	Jumlah	105	95	200

Jadual 4.13 menunjukkan taburan silang antara tahap pekerjaan dengan lawatan sambil belajar.

Graf Bar 4.6 menunjukkan taburan silang lawatan sambil belajar berdasarkan aspek tahap pekerjaan.

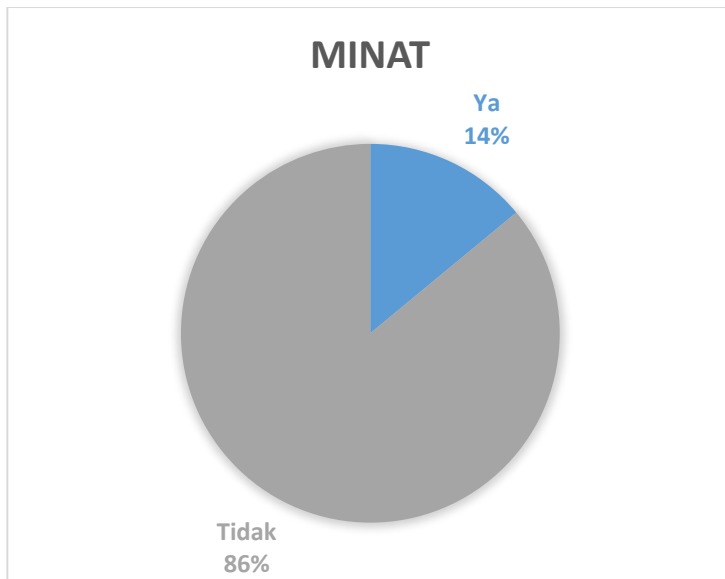
Berdasarkan data dan maklumat statistik yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden yang mempunyai perbezaan tahap pekerjaan, maklumat yang diperolehi dapat dilihat berdasarkan jadual 4.13 dan graf bar 4.6. Berdasarkan graf bar 4.6, sebanyak 141 orang daripada 200 orang responden merupakan pelajar. Ini disebabkan penyelidik lebih menfokuskan pengedaran borang soal selidik kepada para pelajar. Daripada 141 orang pelajar, sebanyak 75 orang responden menyatakan bahawa mereka pernah pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar, manakala sebanyak 66 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak pernah menyertai lawatan sambil belajar ke muzium. Ini mungkin disebabkan, sekolah mereka ataupun tempat pendidikan mereka tidak pernah mengadakan program lawatan sambil belajar ataupun mereka tidak berminat menyertai aktiviti seperti lawatan sambil belajar ke muzium. Manakala sebanyak 18 orang pula merupakan kakitangan kerajaan ataupun pekerja kerajaan. Sebanyak 9 orang menyatakan bahawa mereka pernah

menyertai program lawatan sambil belajar ke muzium, manakala 9 lagi orang responden menyatakan yang sebaliknya, iaitu tidak pernah pergi ke muzium dengan menyertai program lawatan sambil belajar tetap atas sebab – sebab yang lain. Sebanyak 16 orang responden pula bekerja sendiri. Daripada 16 orang responden, hanya 5 orang sahaja pernah pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar, manakala 11 orang pula tidak pernah menyertai program lawatan sambil belajar. Daripada 200 orang responden, sebanyak 25 orang merupakan pekerja swasta. Daripada 25 orang responden yang merupakan pekerja swasta, sebanyak 16 orang responden menyatakan bahawa mereka pernah pergi ke muzium dengan menyertai lawatan sambil belajar, manakala sebanyak 9 orang lagi menyatakan bahawa mereka tidak pernah pergi ke muzium kerana menyertai lawatan sambil belajar, namun pergi ke muzium dengan tujuan lain.

4.3.3 Pergi ke muzium atas sebab minat

	Kekerapan	Peratusan %
Ya	28	14.0
Tidak	172	86.0
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.14 menunjukkan jumlah dan peratusan responden yang pergi ke muzium kerana minat.

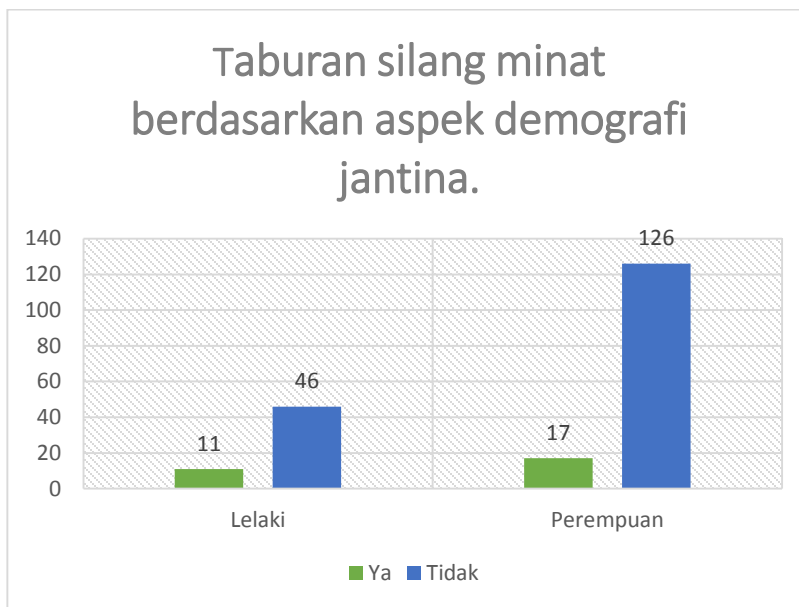
Carta Pie 4.6 menunjukkan peratusan responden berdasarkan minat untuk pergi ke muzium.

Berdasarkan carta pie dan jadual di atas, data dan maklumat stastitikal menunjukkan sebanyak 28 orang daripada 200 orang responden iaitu sebanyak 14% menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana minat. Manakala sebanyak 86% atau sebanyak 172 orang responden menyatakan mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain.

Jantina * minat Crosstabulation

	Minat		Jumlah
	Ya	Tidak	
Lelaki	11	46	57
Jantina Perempuan	17	126	143
Jumlah	28	172	200

Jadual 4.15 menunjukkan taburan silang minat berdasarkan aspek demografi jantina.

Graf Bar 4.7
menunjukkan
taburan silang minat
berdasarkan aspek
demografi jantina.

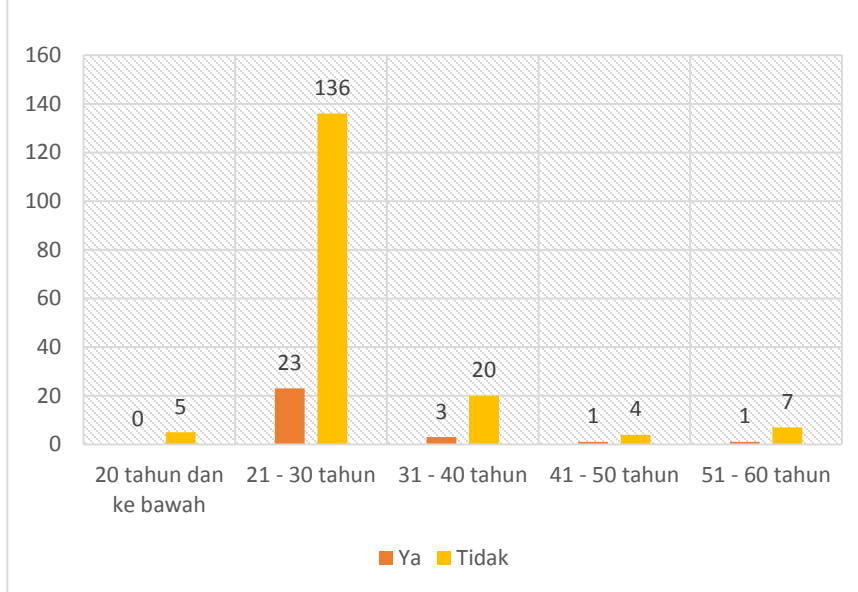
Berdasarkan jadual 4.15 dan graf bar 4.7 diatas, menunjukkan taburan silang minat ke atas aspek jantina. Melalui data yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik, sebanyak 143 orang responden adalah perempuan, daripada 143 orang responden tersebut 17 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana minat. Manakala selebihnya iaitu sebanyak 126 orang pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain iaitu bukan kerana minat. Manakala daripada 200 orang responden, sebanyak 57 orang responden adalah lelaki. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 11 orang menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium disebabkan minat, manakala yang selebihnya menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan yang lain selain daripada minat. Melalui data yang diperolehi, data di simpulkan bahawa majority responden menyatakan bahawa mereka tidak berminat untuk pergi ke muzium dan hanya pergi ke muzium atas tujuan yang tertentu. Ini mungkin disebabkan mereka tidak minat atau menganggap muzium adalah sebuah tempat yang membosankan.

umur * minat Crosstabulation

	Minat		Jumlah
	Ya	Tidak	
20 dan kebawah	0	5	5
21 - 30	23	136	159
31 - 40	3	20	23
41 - 50	1	4	5
51 - 60	1	7	8
Jumlah	28	172	200

Jadual 4.16 menunjukkan taburan silang minat ke atas aspek demografi umur.

Taburan silang minat berdasarkan aspek demografi umur.

Graf Bar 4.8 menunjukkan taburan silang minat berdasarkan aspek demografi umur.

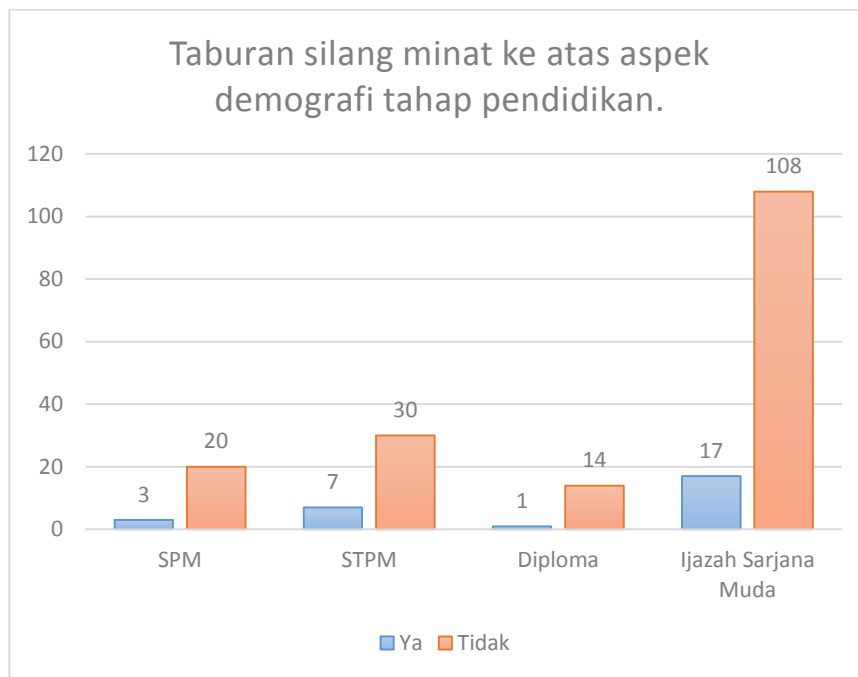
Berdasarkan maklumat daripada jadual 4.16 dan graf bar 4.8, menunjukkan taburan silang minat ke atas aspek umur. Melalui graf 4.8, sebanyak 5 orang responden terdiri daripada golongan yang berumur 20 tahun dan ke bawah, menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium bukan kerana minat, iaitu mereka tidak mempunyai minat untuk pergi ke muzium. Manakala, sebanyak 159 orang responden pula terdiri daripada golongan yang berusia 21 – 30 tahun. Sebanyak 23 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana minat. Manakala yang selebihnya iaitu sebanyak 136 orang, menyatakan yang sebaliknya iaitu tidak berminat untuk pergi ke muzium. Daripada 200 orang responden yang mengisi borang soal selidik yang diedarkan oleh penyelidik, sebanyak 23 orang responden berusia 31 – 40 tahun. Daripada jumlah ini, hanya 3 orang sahaja menyatakan mereka pergi ke muzium kerana minat, namun sebanyak 20 orang pula

menyatakan bahawa mereka tidak berminat untuk pergi ke muzium. Untuk golongan yang berusia 41 – 50 tahun, hanya seorang sahaja daripada 5 orang responden yang mengisi borang soal selidik menyatakan bahawa beliau pergi ke muzium kerana minat, manakala sebanyak 4 orang pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain dan bukan kerana minat. Ini mungkin disebabkan bahawa, golongan ini sudah berusia dan sudah berkerjaya, mereka pergi ke muzium disebabkan untuk mengenali adat dan budaya sesebuah tempat ataupun hanya untuk pergi bersiar – siar bersama keluarga. Manakala sebanyak 8 orang daripada 200 orang responden pula terdiri daripada golongan yang berusia 51 – 60 tahun, dan hanya seorang sahaja yang menyatakan beliau pergi ke muzium kerana minat, manakala yang selebihnya iaitu 7 orang responden pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain.

tahap pendidikan * minat Crosstabulation

		Minat		Jumlah
		Ya	Tidak	
Tahap Pendidikan	SPM	3	20	23
	STPM	7	30	37
	Diploma	1	14	15
	Ijazah Sarjana Muda	17	108	125
	Jumlah	28	172	200

Jadual 4.17 menunjukkan taburan silang minat ke atas aspek demografi tahap pendidikan.

Graf Bar 4.9 menunjukkan taburan silang minat berdasarkan aspek demografi tahap pendidikan.

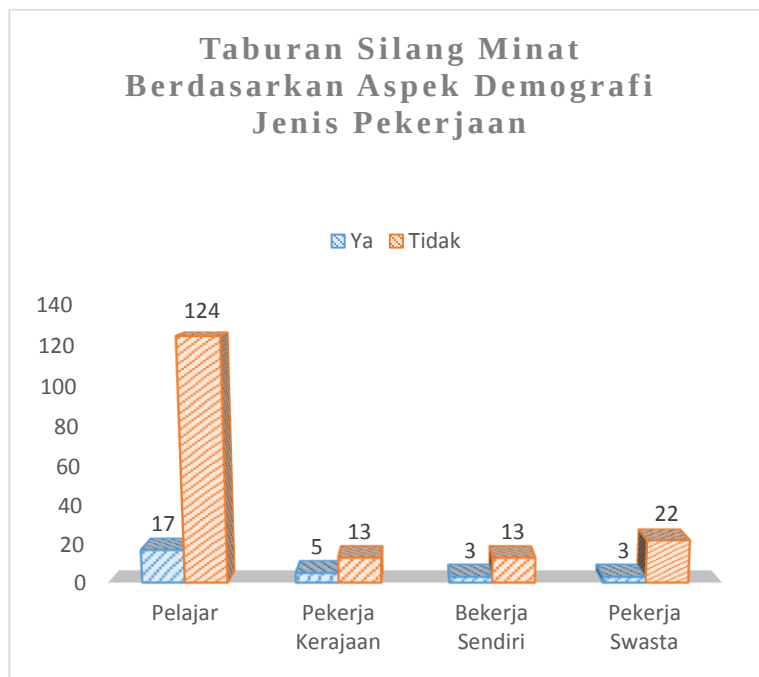
Berdasarkan jadual 4.17 dan graf bar 4.9 menunjukkan taburan silang antara minat berdasarkan aspek tahap pendidikan. Daripada data yang diperolehi melalui edaran borang soal selidik kepada 200 orang responden, sebanyak 23 orang responden merupakan lepasan SPM ataupun bakal menduduki peperiksaan SPM. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 3 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana minat, manakala sebanyak 20 orang, iaitu majority daripada kumpulan ini menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas tujuan lain. Manakala daripada 200 orang responden, 37 orang responden penyelidik tahap pendidikan mereka adalah STPM. Daripada 37 orang, sebanyak 7 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana minat, namun majority iaitu sebanyak 30 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain dan bukan kerana minat. Untuk kumpulan Diploma pula, hanya 15 orang daripada 200 orang responden, daripada jumlah tersebut, hanya seorang sahaja menyatakan pergi ke muzium atas minat, manakala selebihnya menyatakan mereka tidak

berminat untuk pergi ke muzium, namun pergi ke muzium atas sebab dan tujuan yang lain. Responden yang mempunyai tahap pendidikan Ijazah Sarjana Muda merupakan responden yang terbanyak penyelidik, daripada 200 orang responden, 125 orang responden adalah kumpulan Ijazah Sarjana Muda. Sebanyak 17 orang responden menyatakan bahawa mereka mempunyai minat untuk pergi ke muzium. Manakala selebihnya 108 orang pula menyatakan bahawa mereka tidak mempunyai minat untuk pergi ke muzium atau hanya pergi ke muzium atas alasan dan tujuan yang lain.

pekerjaan * minat Crosstabulation

	Minat		Jumlah	
	Ya	Tidak		
Pelajar	17	124	141	
Pekerjaan	Pekerja kerajaan	5	13	18
	Bekerja sendiri	3	13	16
	Pekerja swasta	3	22	25
	Jumlah	28	172	200

Jadual 4.18 menunjukkan taburan silang minat berdasarkan aspek jenis pekerjaan.

Graf Bar 4.10 menunjukkan taburan silang minat berdasarkan aspek demografi jenis pekerjaan

Berdasarkan jadual 4. 18 dan graf bar 4. 10, melalui data yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden, sebanyak 141 responden adalah golongan pelajar. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 17 orang menjawab mereka pergi ke muzium kerana minat, manakala sebanyak 124 orang pula responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium kerana tujuan lain. Manakala sebanyak 18 orang responden pula merupakan pekerja kerajaan, sebanyak 5 orang responden menyatakan mereka pergi ke muzium kerana minat, manakala sebanyak 13 orang responden pula menyatakan mereka pergi ke muzium atas tujuan yang lain. Di samping itu, sebanyak 16 orang responden lagi merupakan bekerja sendiri. Daripada 13 orang responden, hanya 3 orang sahaja pergi ke muzium kerana minat. Manakala 13 orang lagi menyatakan bahawa mereka tidak mempunyai minat untuk pergi ke muzium, ataupun pergi ke muzium atas tujuan lain, sebagai contoh melancong, bersiar – siar, mengisi masa lapang dan lain – lain. Kumpulan yang terakhir adalah pekerja sendiri, iaitu sebanyak 25 orang responden.

Daripada jumlah ini, hanya 3 orang sahaja menyatakan mereka pergi ke muzium atas sebab minat, manakala sebanyak 22 orang pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium atas tujuan lain.

4.2.4 Pergi ke muzium kerana melancong

	Kekerapan	Peratusan %
Ya	67	33.5
Tidak	133	66.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.19 menunjukkan kekerapan dan peratusan responden yang pergi ke muzium untuk melancong.

Carta Pie 4.7 menunjukkan peratusan responden yang pergi ke muzium untuk melancong.

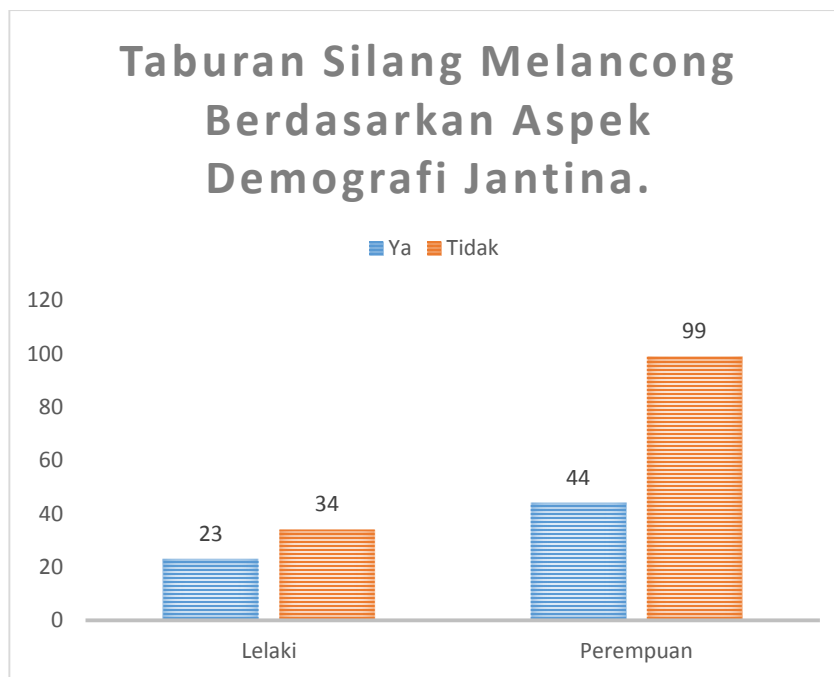
Berdasarkan data dan maklumat yang diperolehi melalui pengedaran borang selidik kepada 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai kaum, jantina, peringkat umur, tahap pendidikan dan jenis pekerjaan, sebanyak 67 orang responden atau 33.50% menyatakan bahawa salah satu tujuan mereka pergi ke muzium adalah untuk pergi melancong, manakala sebanyak 133 orang atau 66.5% pula pergi ke muzium bukan untuk pergi melancong.

Melalui data yang diperolehi ini, dapat dilihat bahawa, responden secara majority menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium bukan untuk pergi melancong, tetapi atas tujuan lain.

Jantina * melancong Crosstabulation

	Melancong		Jumlah
	Ya	Tidak	
lelaki	23	34	57
perempuan	44	99	143
Jumlah	67	133	200

Jadual 4.20 menunjukkan taburan silang melancong berdasarkan aspek demografi jantina.

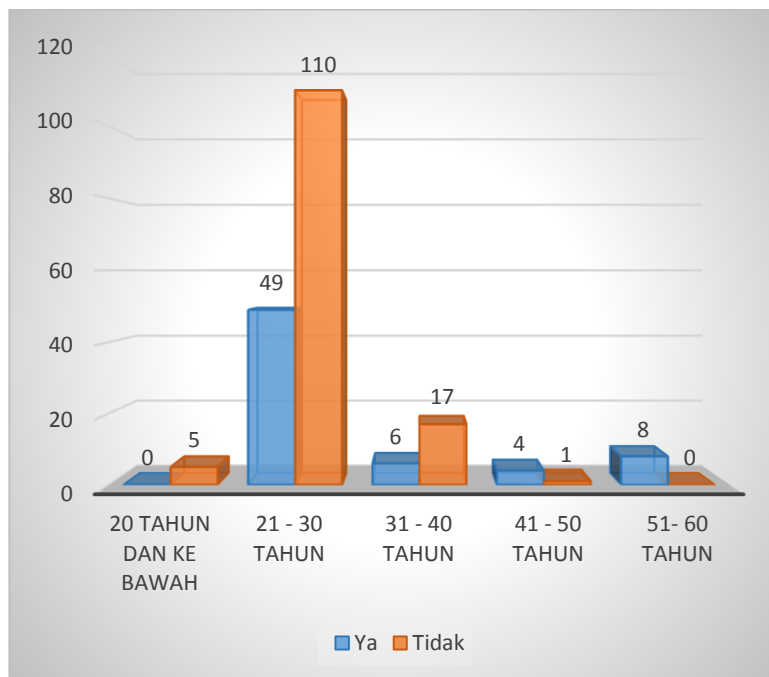
Graf Bar 4.11 menunjukkan taburan silang melancong berdasarkan aspek

Berdasarkan jadual dan graf bar di atas, data yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik, sebanyak 57 orang responden adalah lelaki, manakala yang selebihnya adalah perempuan, iaitu majority responden yang menjawab borang soal selidik adalah perempuan iaitu sebanyak 143 orang responden. Melalui data taburan silang minat berdasarkan demografi jantina, sebanyak 23 orang responden lelaki menjawab bahawa mereka pergi ke muzium salah satu sebab adalah kerana pergi melancong. Manakala sebanyak 34 orang responden lelaki pula menyatakan yang sebaliknya, iaitu pergi ke muzium atas alasan dan sebab yang lain. Manakala untuk responden perempuan, sebanyak 44 orang responden menyatakan bahawa mereka pernah pergi ke muzium dengan tujuan melancong, manakala sebanyak 99 orang responden menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan tujuan yang lain.

Umur * Melancong Crosstabulation

	Melancong		Jumlah
	Ya	Tidak	
Umur	20 Dan Kebawah	0	5
	21 – 30	49	159
	31 – 40	6	23
	41 – 50	4	5
	51 – 60	8	8
	Jumlah	67	200

Jadual 4.21 menunjukkan taburan silang melancong berdasarkan aspek demografi umur.

Graf Bar 4.12 menunjukkan taburan silang melancong berdasarkan aspek demografi umur

Berdasarkan data dan maklumat stastitikal yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden, sebanyak 110 orang responden daripada 200 orang responden yang berusia 21 – 30 tahun pergi ke muzium atas sebab – sebab melancong, manakala 49 orang lain pula menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan tujuan lain. Manakala untuk golongan 20 tahun ke bawah, sebanyak 5 orang menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan tujuan melancong. Ini mungkin disebabkan bahawa mereka masih dalam jagaan keluarga dan mengikut keluarga pergi melancong. Manakala golongan umur 31 – 40 tahun, sebanyak 17 orang menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan tujuan melancong, ini mungkin disebabkan bahawa mereka telah mempunyai kerjaya tersendiri dan mempunyai pendapatan sendiri, maka sekiranya mendapat peluang bercuti, maka mereka akan mengambil peluang tersebut dan sudah semestinya pergi ke muzium merupakan salah satu daripada senarai aktiviti melancong mereka. Manakala sebanyak 6 orang pula menyatakan bahawa mereka

pergi ke muzium dengan tujuan lain. Manakala sebanyak 4 orang responden daripada golongan umur 41 – 50 tahun menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium dengan tujuan lain selain daripada melancong, manakala hanya seorang sahaja menyatakan bahawa beliau pernah pergi ke muzium dengan tujuan lain. Manakala sebanyak 8 orang responden daripada golongan umur 51 – 60 tahun menyatakan bahawa mereka pergi ke muzium bukan tujuan untuk melancong. Ini mungkin disebabkan bahawa mereka sudah tua dan pergi ke muzium ketika masih muda.

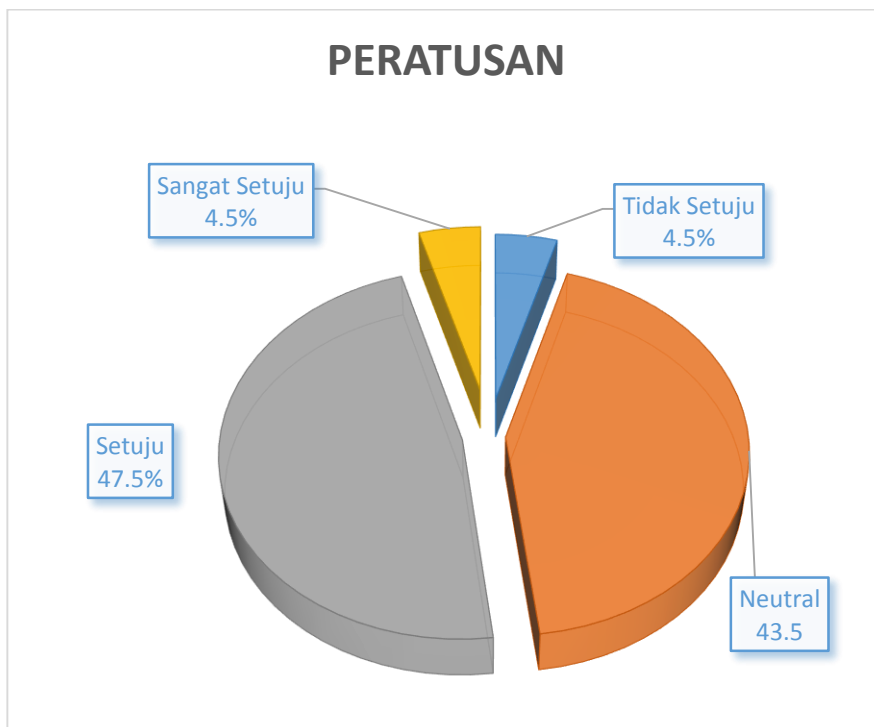
Objektif pertama:

4.4 Mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.

**adakah sistem komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium
berkesan**

	Kekerapan	Peratus
tidak setuju	9	4.5
neutral	87	43.5
setuju	95	47.5
sangat setuju	9	4.5
Total	200	100.0

4.22 Jadual menunjukkan kekerapan dan peratusan responden berdasarkan aspek system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium berkesan

Carta Pie 4. 8
menunjukkan peratusan
responden yang
menjawab borang soal
selidik berdasarkan
aspek system
komunikasi yang
digunakan oleh pihak
muzium berkesan

Berdasarkan jadual dan graf diatas, melalui maklumat yang diperolehi berdasarkan pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden, sebanyak 95 orang responden (47.5%) menyatakan bahawa mereka setuju dengan pernyataan bahawa system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium adalah berkesan. Manakala sebanyak 87 orang responden daripada 200 orang responden (43.5%) orang responden menyatakan mereka berpendapat neutral bahawa system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium adalah berkesan. Manakala sebanyak 9 orang responden (4.5%) pula menyatakan bahawa sangat bersetuju dengan pernyataan bahawa system komunikasi yang digunakan oleh phak muzium adalah berkesan. Manakala sebanyak 9 orang responden lagi iaitu sebanyak 4.5% responden menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan pernyataan system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium adalah berkesan.

Adakah huraian yang terdapat di artifak tersebut mudah untuk difahami.

	Kekerapan	Peratusan (%)
sangat tidak setuju	1	.5
tidak setuju	33	16.5
neutral	47	23.5
setuju	102	51.0
sangat setuju	17	8.5
Total	200	100.0

4.23 Jadual menunjukkan kekerapan dan peratusan responden berdasarkan aspek huraian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami.

Graf Pie 4.9 menunjukkan peratusan responden berdasarkan aspek huraian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami.

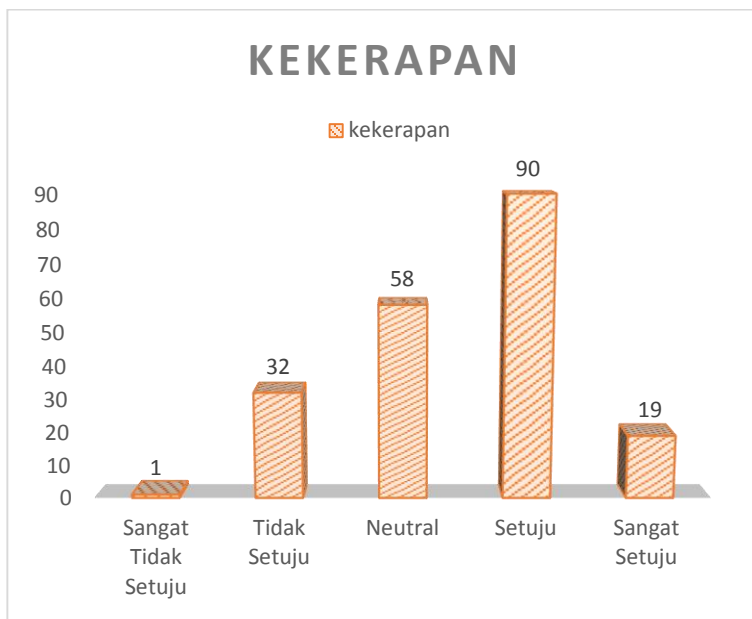
Berdasarkan jadual dan graf pie diatas, melalui data yang diperolehi berdasarkan pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat, sebanyak 102 orang responden (51%) daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka setuju dengan aspek huraian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami. Manakala sebanyak 47 orang responden daripada 200 orang responden (23.5%) menyatakan bahawa mereka neutral dalam aspek huraian di artifak mudah untuk difahami. Manakala sebanyak 33 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan aspek hurian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami. Ini mungkin disebabkan terdapat beberapa artifak tidak mempunyai hurian ataupun huraian tersebut tidak dijelaskan dengan lebih jelas. Manakala sebanyak 17 orang responden pula menyatakan bahawa mereka sangat setuju dengan aspek pernyataan huraian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami. Manakala hanya seorang

pengunjung menyatakan bahawa beliau sangat tidak setuju dengan aspek hurian yang terdapat di artifak mudah untuk difahami.

Adakah dengan pernyataan nama artifak anda mudah untuk memahami maklumat yang ingin di sampaikan?

	Kekerapan	Peratus
sangat tidak setuju	1	.5
tidak setuju	32	16.0
neutral	58	29.0
setuju	90	45.0
sangat setuju	19	9.5
Total	200	100.0

4.24 Jadual menunjukkan kekerapan dan peratus responden berdasarkan aspek pernyataan nama artifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan?

Graf Bar 4.13
menunjukkan
kekerapan dan peratus
responden berdasarkan
aspek pernyataan
nama artifak mudah
untuk memahami
maklumat yang ingin

Jadual dan Bar menunjukkan data statistik yang diperolehi melalui borang soal selidik yang diedarkan kepada pelbagai lapisan masyarakat. Melalui data yang diperolehi, hanya seorang sahaja responden menyatakan bahawa beliau sangat tidak setuju dengan pernyataan bahawa pernyataan nama artifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan. Ini mungkin disebabkan bahawa, beliau tidak mendapat maklumat yang seadanya ataupun beliau tidak memahami pernyataan nama artifak tersebut. Disamping itu, terdapat 32 orang responden daripada 200 orang responden (16%) menyatakan bahawa mereka tidak setuju dengan pernyataan bahawa pernyataan nama artifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan. Ini mungkin disebabkan bahawa, nama artifak dengan fungsinya adalah berbeza. Situasi ini akan menjadi permasalahan kepada pengunjung – pengunjung yang pertama kali berkunjung ke muzium ini disebabkan mereka mungkin tidak didedahkan dengan nama – nama artifak

dan fungsi – fungsi artifak tersebut. Manakala sebanyak 58 orang daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka neutral dalam pernyataan nama artifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan. Selain itu, sebanyak 90 orang responden (45%) menyatakan bahawa mereka bersetuju dengan pernyataan nama artifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan. Sebanyak 19 orang responden pula menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan pernyataan nama arifak mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan.

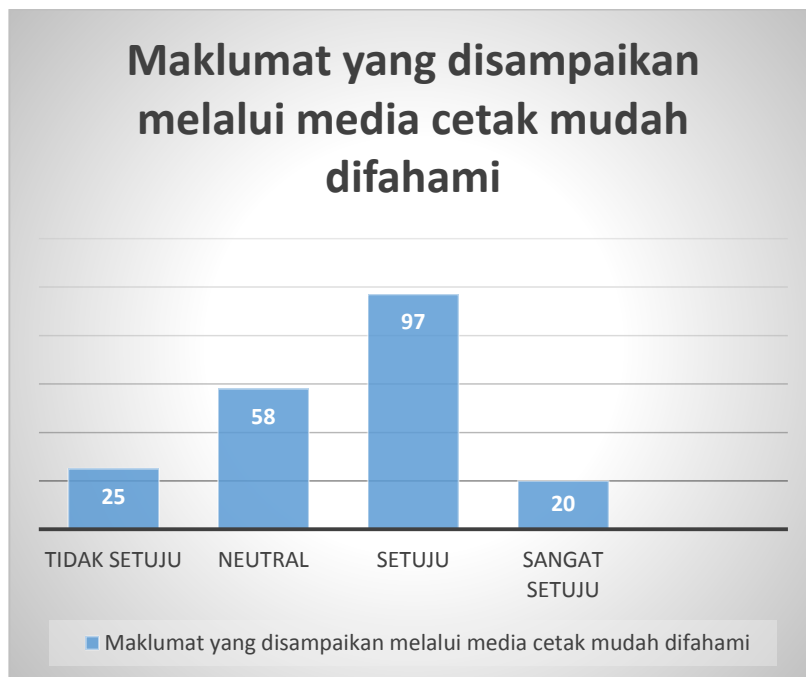
Objektif 2:

4.5 Mengkaji bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.

**adakah dengan menggunakan media cetak maklumat yang
ingin disampaikan mudah difahami oleh anda**

	Kekerapan	Peratusan (%)
tidak setuju	25	12.5
neutral	58	29.0
setuju	97	48.5
sangat setuju	20	10.0
Total	200	100.0

Jadual 4.25 menunjukkan kekerapan dan peratusan jawapan responden terhadap persoalan berkaitan dengan media cetak maklumat mudah difahami.

Graf Bar 4.14 menunjukkan kekerapan dan jawapan responden terhadap persoalan berkaitan dengan media cetak maklumat mudah difahami.

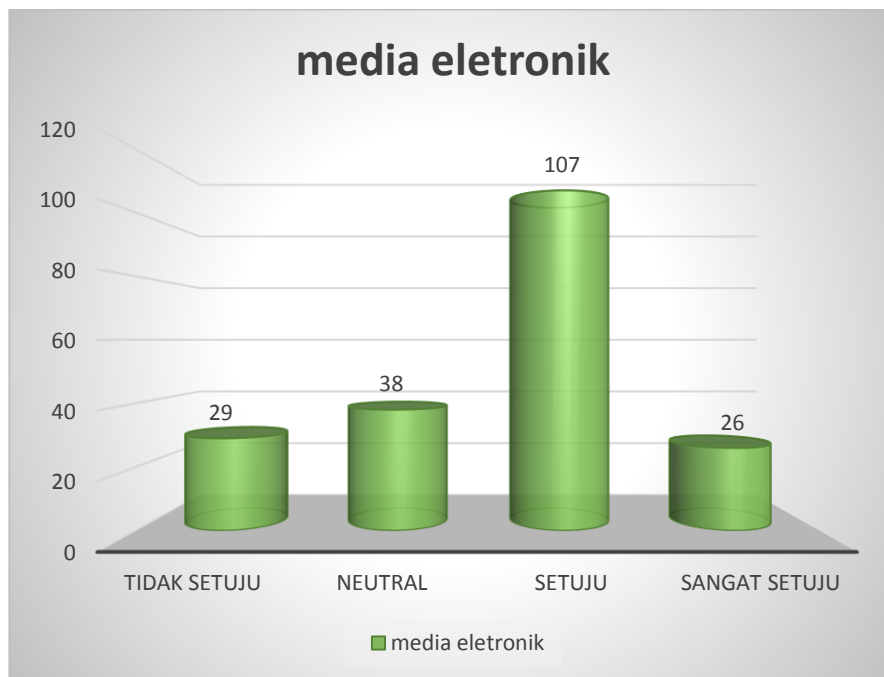
Berdasarkan jadual 4.25 dan graf bar 4.14, menunjukkan data yang diperolehi melalui pengumpulan data daripada pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden, sebanyak 25 orang responden ataupun 12.5% daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan menggunakan media cetak, maklumat mudah difahami. Manakala sebanyak 29% (58 orang responden) daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka bersikap neutral terhadap aspek dengan menggunakan media cetak, maklumat lebih mudah difahami. Manakala sebanyak 97 orang responden iaitu sebanyak 48.5% responden menyatakan bahawa mereka bersetuju dengan menggunakan media cetak, maklumat lebih mudah untuk difahami. Manakala sebanyak 20 orang responden ataupun sebanyak 10% daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan menggunakan media cetak maklumat lebih mudah difahami. Secara keseluruhannya, responden menyatakan bahawa mereka bersetuju dengan menggunakan media cetak, maklumat lebih mudah difahami. Media cetak adalah

seperti majalah, surat khabar, buku ilmiah dan lain – lain. Dengan menggunakan secara penulisan, informasi maklumat adalah lebih mudah difahami. Walau bagaimanapun, terdapat responden yang tidak bersetuju dengan menggunakan media cetak, maklumat dan informasi lebih mudah difahami. Ini mungkin disebabkan media cetak seperti buku ilmiah adalah agak sukar untuk dijumpai selain daripada diluar kemampuan untuk membeli buku ilmiah yang bersesuaian disamping harga yang agak mahal jika dibandingkan dengan bahan – bahan yang lain.

**adakah dengan menggunakan media elektronik maklumat mudah
diperolehi**

	Kekerapan	Peratusan
tidak setuju	29	14.5
neutral	38	19.0
setuju	107	53.5
sangat setuju	26	13.0
Total	200	100.0

Jadual 4.26 Menunjukkan kekerapan dan peratusan jawapan responden terhadap aspek dengan menggunakan media elektronik, maklumat mudah diperolehi.

Graf Bar 4.15 menunjukkan kekerapan dan peratusan jawapan responden terhadap aspek dengan menggunakan media eletronik, maklumat mudah diperolehi.

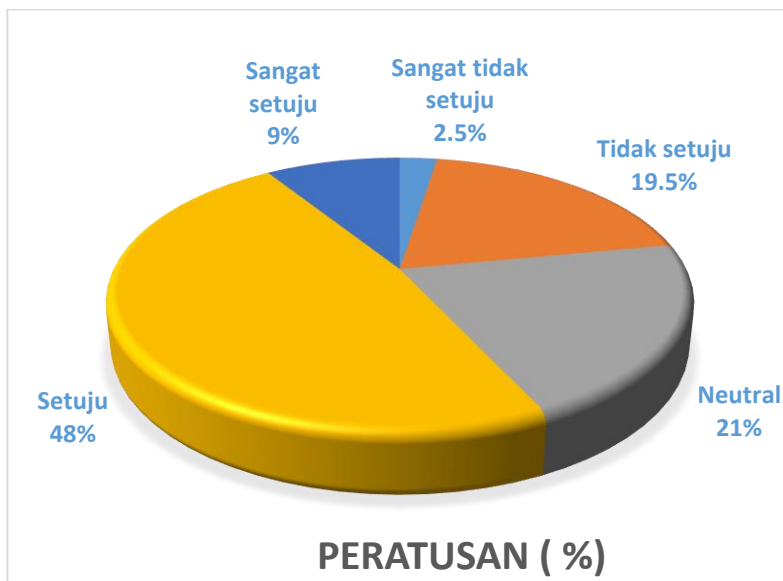
Berdasarkan jadual 4.26 dan graf bar 4.15, maklumat stastitikal dan data yang diperolehi adalah berdasarkan jawapan daripada pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden. Melalui maklumat yang diperolehi, sebanyak 29 orang responden daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju sekiranya dengan menggunakan media eletronik, maklumat dan informasi yang disampaikan adalah lebih mudah untuk difahami. Manakala responden yang bersikap neutral terhadap penggunaan media eletronik adalah mudah untuk memahami maklumat dan infromasi yang ingin disampaikan adalah sebanyak 38 orang responden. Manakala, sebanyak 107 orang responden pula bersetuju dengan menggunakan media eletronik maklumat dan informasi yang ingin disampaikan adalah lebih mudah untuk difahami. Ini mungkin disebabkan masyarakat kini merasakan lebih mudah untuk mendapatkan maklumat dengan

menggunakan media eletronik. Media eletronik adalah seperti radio, surat khabar *online* dan lain – lain. Manakala sebanyak 26 orang responden pula menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan menggunakan media eletronik, maklumat adalah lebih mudah untuk difahami. Ini mungkin disebabkan zaman sekarang merupakan zaman teknologi yang semakin meledak berkembang di seluruh Negara. Perkembangan teknologi ini membawa kepada penyebaran maklumat yang lebih meluas lagi.

adakah anda berpuas hati dengan penerangan yang diberikan oleh pihak kurator

	Kekerapan	Peratusan
Sangat tidak setuju	5	2.5
Tidak setuju	39	19.5
Neutral	42	21.0
Setuju	96	48.0
Sangat setuju	18	9.0
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.27 Menunjukkan kekerapan dan jumlah responden yang menjawab persoalan berkaitan dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium.

Carta pie 4.10 menunjukkan kekerapan dan jumlah responden yang menjawab persoalan berkaitan dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium.

Berdasarkan jadual dan carta pie diatas, menunjukkan data dan maklumat statistical yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat di sekitar UNIMAS dan yang datang berkunjung ke Muzium Seni Sarawak. Berdasarkan maklumat yang diperolehi melalui soalan – soalan yang terdapat dalam borang soal selidik yang telah diisi oleh 200 orang responden, terdapat 2.5% daripada 200 orang responden iaitu sebanyak 5 orang responden sangat tidak bersetuju dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. Manakala sebanyak 19.5 % ataupun sebanyak 39 orang responden menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. Selain itu, 21% responden pula menyatakan bahawa mereka bersikap neutral terhadap penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. Manakala sebanyak 48% iaitu jumlah yang terbanyak, sebanyak 96 orang responden daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka bersetuju dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium. Manakala sebanyak 18 orang responden iaitu sebanyak 9% menyatakan

bahawa mereka sangat bersetuju dengan penerangan yang diberikan oleh pihak curator muzium.

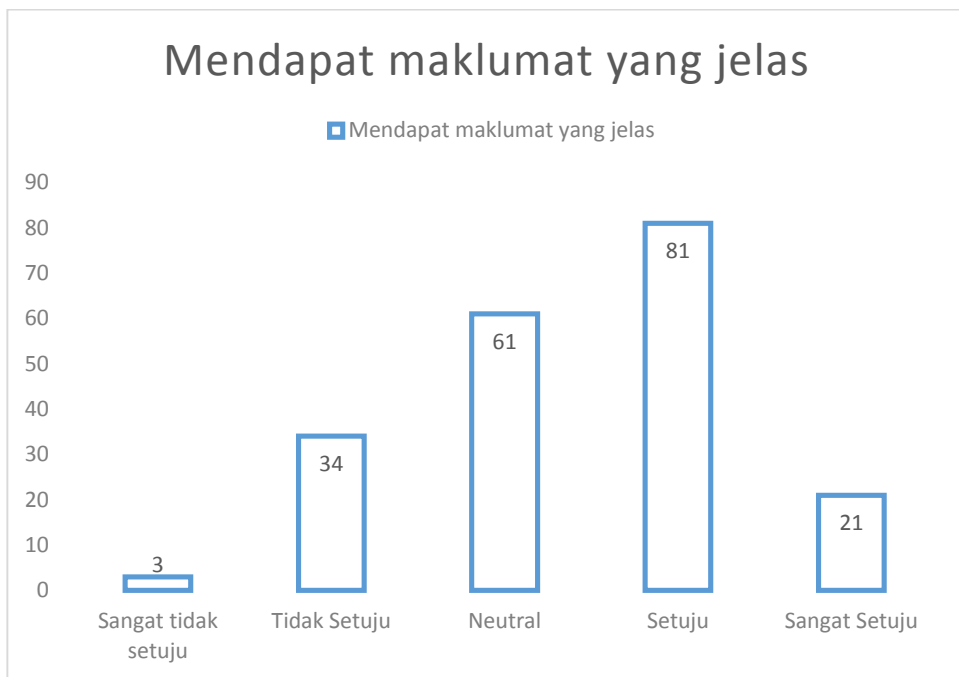
Objektif 3:

4.5 Mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan komunikasi yang digunakan oleh pihak pengurusan muzium.

adakah anda mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium

	Kekerapan	Peratusan
Sangat tidak setuju	3	1.5
Tidak setuju	34	17.0
Neutral	61	30.5
Setuju	81	40.5
Sangat setuju	21	10.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.28 Menunjukkan kekerapan dan peratusan responden berdasarkan soalan “adakah anda mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium”?

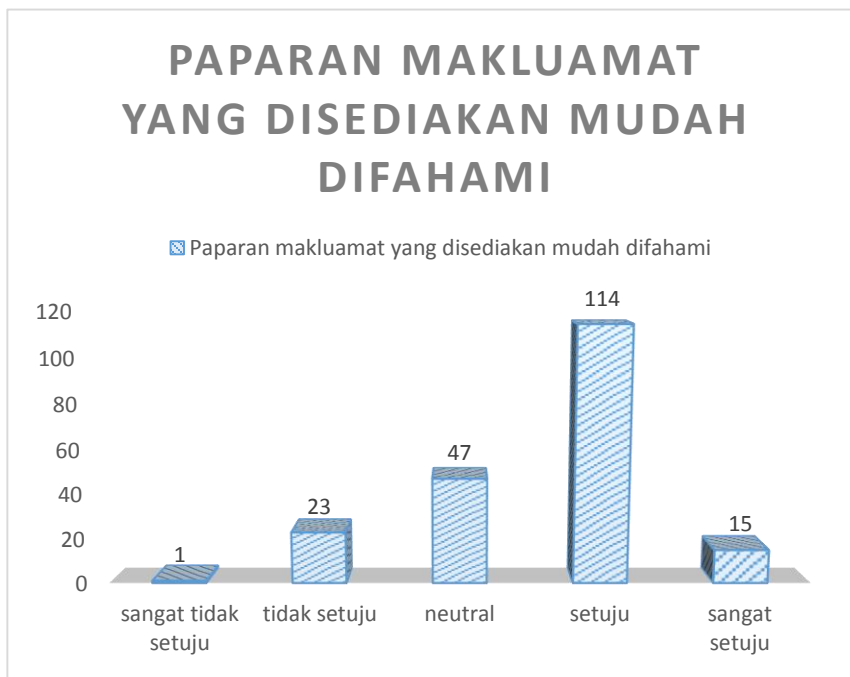
Graf Bar 4.16
menunjukkan
kekerapan responden
berdasarkan soalan
“adakah anda
mendapatkan
maklumat yang jelas
selepas berkunjung
ke muzium”?

Berdasarkan jadual 4.28 dan graf bar 4.5.1, menunjukkan kekerapan dan peratusan responden yang diperolehi melalui pengumpulan data daripada pengedaran borang soal selidik penyelidik yang menjawab soalan soalan “adakah anda mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium”? Sebanyak 3 orang responden menyatakan bahawa tidak setuju dengan penyampaian maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium. Manakala sebanyak 34 orang daripada 200 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju bahawa mereka mendapat maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium. Sebanyak 61 orang responden pula menyatakan mereka adalah neutral dalam situasi ini, iaitu tidak juga tidak bersetuju dan bersetuju dengan situasi ini. Manakala sebanyak 81 orang responden pula bersetuju dengan penyampaian maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium. Manakala sebanyak 21 orang responden pula sangat bersetuju dengan penyampaian maklumat yang diberikan selepas berkunjung ke muzium.

adakah paparan maklumat yang disediakan mudah difahami

	Kekerapan	Peratusan(%)
sangat tidak setuju	1	0.5
tidak setuju	23	11.5
neutral	47	23.5
setuju	114	57.0
sangat setuju	15	7.5
Total	200	100.0

Jadual 4.29 Menunjukkan peratusan dan kekerapan responden yang menjawab aspek paparan maklumat yang disediakan mudah difahami.

Graf Bar 4.17 menunjukkan kekerapan responden yang menjawab aspek paparan maklumat yang disediakan mudah difahami.

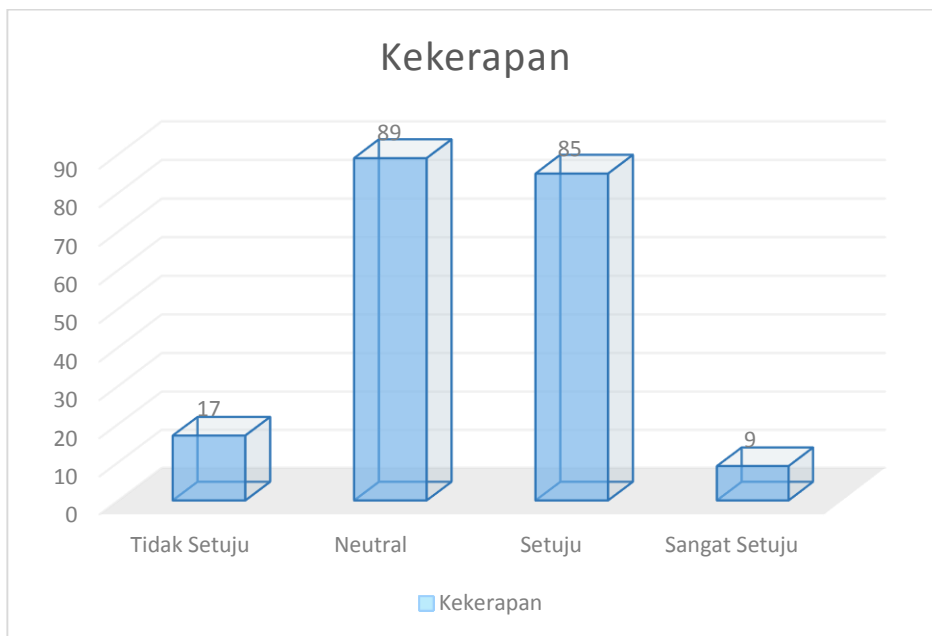
Berdasarkan data statistik dan maklumat yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik, maklumat yang diperolehi adalah seperti di dalam jadual 4.29 dan graf bar 4.17. Berdasarkan graf bar 4.17, hanya seorang responden menyatakan bahawa huraian maklumat yang disediakan oleh pihak muzium sukar untuk difahami, manakala sebanyak 23 orang daripada 200 orang responden pula menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan paparan maklumat yang disediakan oleh pihak muzium mudah difahami. Disamping itu, sebanyak 47 orang responden pula menyatakan bahawa mereka bersikap neutral terhadap aspek paparan maklumat yang disediakan oleh pihak muzium adalah mudah difahami. Secara majoritinya, iaitu sebanyak 114 orang daripada 200 orang responden ataupun sebanyak 57.0% adalah bersetuju dengan paparan maklumat yang disediakan oleh pihak muzium mudah difahami. Manakala sebanyak 15 orang responden

pula menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan paparan maklumat yang disediakan oleh pihak muzium mudah difahami oleh mereka.

adakah perolehan maklumat memenuhi tahap kepuasan anda

	Kekerapan	Peratus %
Tidak setuju	17	8.5
Neutral	89	44.5
Setuju	85	42.5
Sangat Setuju	9	4.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.30 menunjukkan kekerapan dan peratus (%) responden yang menjawab soalan adakah perolehan maklumat memenuhi kepuasan pengunjung selepas berkunjung ke muzium.

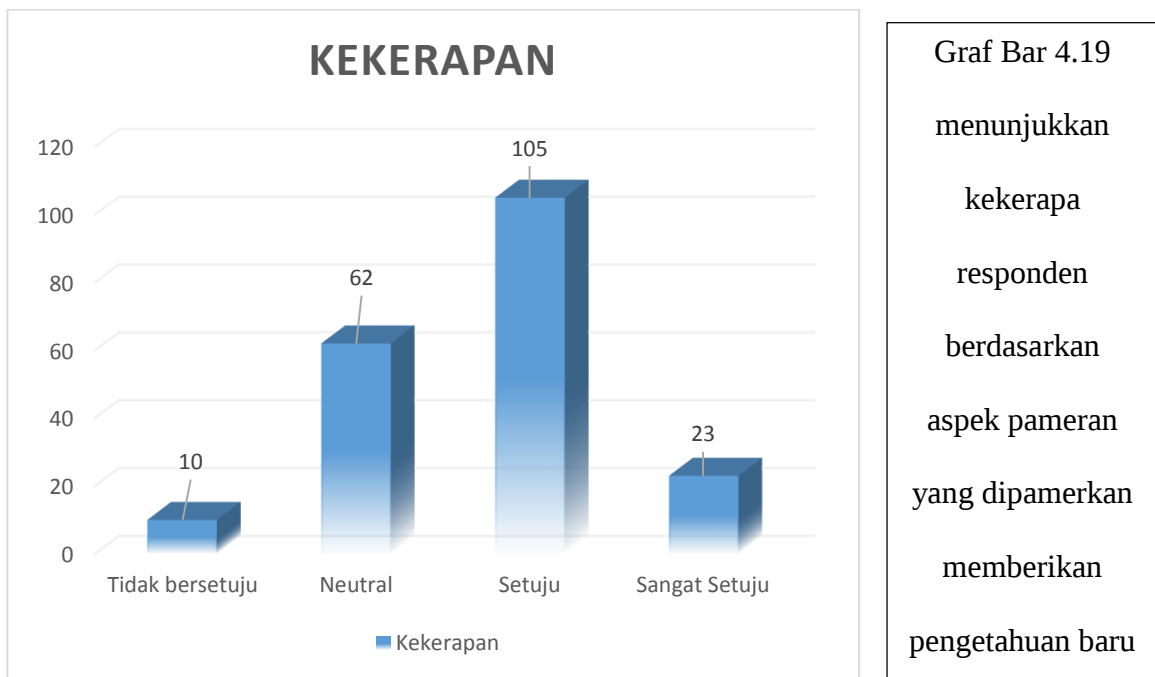
Graf Bar 4.18
menunjukkan
kekerapan responden
yang aspek perolehan
maklumat memenuhi
kepuasan pengunjung
yang datang
berkunjung ke muzium

Berdasarkan data dan maklumat yang diperolehi melalui pengedaran borang soal selidik kepada 200 orang responden yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat. Daripada 200 orang responden sebanyak 17 orang (8.5%) menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju dengan pernyataan mereka memperoleh maklumat yang memenuhi tahap kepuasan mereka. Manakala sebanyak 89 orang daripada 200 orang responden (44.5%) bersikap neutral terhadap perolehan maklumat memenuhi tahap kepuasan mereka. Manakala sebanyak 85 orang daripada 200 orang responden (42.5%) bersetuju bahawa maklumat yang mereka perolehi memenuhi tahap kepuasan mereka. Manakala sebanyak 9 orang responden (4.5%) pula menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan perolehan maklumat memenuhi tahap kepuasan mereka.

pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada anda

	Kekerapan	Peratusan
tidak setuju	10	5.0
neutral	62	31.0
setuju	105	52.5
sangat setuju	23	11.5
Jumlah	200	100.0

Jadual 4.31 menunjukkan kekerapan dan peratusan responden berdasarkan aspek pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada anda

Berdasarkan jadual dan graf bar diatas, data dan maklumat yang diperolehi menunjukkan peratusan dan kekerapan responden berdasarkan aspek pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada mereka. Melalui data yang diperolehi daripada 200 orang responden yang terdiri daripada lapisan masyarakat, sebanyak 10 orang responden (5.0%) menyatakan pendapat bahawa mereka tidak setuju dengan aspek pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada mereka. Manakala sebanyak 62 orang responden (31.0%) menyatakan bahawa mereka bersifat neutral dalam aspek pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada mereka. Sebanyak 105 orang responden (52.5%) daripada 200 orang responden menyatakan bahawa mereka bersetuju pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan yang baru kepada mereka. Manakala

sebanyak 23 orang responden (11.5%) daripada 200 responden menyatakan mereka sangat bersetuju bahawa pameran yang diadakan memberikan pengetahuan baru kepada mereka.

4.4 Kesimpulan

Sebagai kesimpulan, penyelidik mendapati bahawa informasi maklumat mempunyai banyak peranan dan fungsi dalam bidang komunikasi muzium Sarawak. Penyelidik juga mendapati bahawa kebanyakan responden pernah pergi ke muzium walaupun pendapat mereka berbeza berkenaan dengan fungsi dan pendapat tentang fungsi muzium. Namun begitu, penyelidik menyimpulkan bahawa responden memahami tentang fungsi muzium walaupun terdapat beberapa responden tidak pernah pergi ke muzium.

Disamping itu, pengkaji mendapati bahawa informasi maklumat juga sangat penting dalam pendidikan secara tidak formal melalui pendidikan tidak formal muzium yang merupakan salah satu institute pendidikan tidak formal. Malahan dengan data yang diperolehi juga informasi maklumat mampu menyampaikan maklumat yang berguna sekiranya cara penyampaian dan medium yang digunakan adalah tepat dan betul.

Disamping itu juga, pengkaji mendapati bahawa objektif kajian pengkaji telah dijawab dengan kaedah pengedaran borang soal selidik yang telah diedarkan oleh pengkaji kepada 200 orang responden.

Malahan persoalan kajian juga telah terjawab dengan dapatan kajian yang diperolehi melalui kaedah kuantitatif iaitu kaedah pengedaran borang soal selidik.

Dalam bab seterusnya, pengkaji akan membincangkan dengan lebih dalam lagi berkenaan dengan cadangan dan rumusan kajian yang dijalankan oleh pengkaji.

BAB 5: PERBINCANGAN DAN CADANGAN

5.0 Pengenalan

Dalam bab ini, pengkaji akan membincangkan dengan lebih lagi rumusan kepada penyelidikan pengkaji. Pengkaji juga akan membincangkan sama ada objektif dan persoalan kajian pengkaji telah dijawab.

Selain itu juga, dalam bab ini pengkaji akan membincangkan tentang rumusan dan cadangan kepada pihak muzium dan juga menyelidikkan yang akan datang berkaitan dengan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium.

Secara kesimpulannya, bab ini akan membincangkan dengan lebih lanjut lagi berkenaan dengan objektif kajian, persoalan kajian dan juga cadangan kepada penyelidikan yang akan datang.

5.1 Persoalan kajian yang dijawab.

Dalam bab 1 iaitu bab pengenalan, pengkaji telah menerangkan beberapa persoalan dalam kajian ini. dalam bab ini, pengkaji akan memfokuskan persoalan yang pertama iaitu, apakah bentuk – bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.? Melalui dapatan kajian yang diperolehi, rata – rata responden menyatakan bahawa mereka lebih menggemari atau lebih selesa dengan menggunakan media cetak daripada media eletronik sebagai bentuk komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium. ini mungkin disebabkan bahawa media cetak maklumat adalah lebih banyak dan juga lebih padat jika dibandingkan dengan media eletronik.

Menurut laman sesawang, blog serpihan hidup (2016) media cetak merupakan media massa yang berbentuk cetakan yang dinikmati atau yang digunakan secara pembacaan, bentuk media cetak adalah stastik dan masa yang diperlukan untuk menerbit sesuatu media cetak mengambil masa paling cepat adalah sehari dimana penulisannya adalah lebi mendalam dan lebih lengkap.

Berdasarkan pernyataan yang dikeluarkan oleh blog serpihan hidup (2016), dapat disimpulkan media cetak adalah lebih meluas dan mendalam lagi dalam memberikan maklumat ataupun informasi kepada masyarakat luar. Ini disebabkan media cetak penulisannya mengambil masa untuk mendapatkan maklumat dan data yang dapat menyokong media cetak tersebut.

Malahan menurut kamus dewan edisi keempat, media cetak terdiri daripada majalah, buku, buku ilmiah dan yang lain – lain terbitan yang merupakan saluran komunikasi yang berupa cetakan ataupun terbitan.

Melalui data yang diperolehi, sebanyak 97 orang daripada 200 orang responden setuju dengan menggunakan media cetak mereka lebih memahami maklumat yang ingin disampaikan dan sebanyak 20 orang responden sangat bersetuju dengan pernyataan ini.

Manakala media eletronik pula menurut kamus dewan edisi keempat, media eletronik pula bermaksud alat atau saluran komunikasi yang menggunakan alat – alat eletronik moden seperti laman social, blog, television dan sebagainya yang menjadikan peralatan eletronik sebagai bahan utama.

Melalui data yang diperolehi daripada pengedaran borang soal selidik, sebanyak 107 orang responden bersetuju bahawa dengan menggunakan media eletronik, maklumat dan informasi mudah difahami dan sebanyak 26 orang responden menyatakan bahawa mereka sangat bersetuju dengan pernyataan ini.

Ini mungkin disebabkan bahawa lendakan teknologi pada masa kini yang mempengaruhi penggunaan media eletronik sebagai satu sumber pencarian kepada masyarakat umum. Malahan dengan hanya menggunakan media eletronik, penggunaan masa dapat disingkatkan dan juga tidak membazir tenaga mahupun masa yang banyak.

Sebagai kesimpulannya, persoalan kajian pengkaji telah dijawab. Ini disebabkan bahawa responden menyatakan lebih menggemari menggunakan media eletronik sebagai sumber pencarian maklumat.

5.2 Objektif kajian yang telah dijawab.

Mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.

Dalam bab 1, pengkaji telah menerangkan salah satu objektif kajian pengkaji iaitu Mengkaji keberkesanan informasi maklumat dan juga komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium. Melalui objektif kajian ini, pengkaji akan mengkaji berkenaan dengan system komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium.

Melalui data yang diperolehi, sebanyak 81 orang responden menyatakan bahawa mereka mendapat maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium, manakala sebanyak 21 orang responden pula menyatakan sangat bersetuju.

Melalui data ini, dapat disimpulkan bahawa, komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium adalah berkesan. Ini disebabkan, majority responden menyatakan bahawa mereka mendapat maklumat yang jelas.

5.3 Cadangan

Dalam bab ini, pengkaji akan menerangkan cadangan pengkaji kepada pihak muzium dan juga kepada penyelidikan yang akan datang.

5.3.1 Cadangan kepada pihak muzium

Cadangan pengkaji kepada pihak muzium adalah meletakkan atau menempatkan seorang curator yang berwibawa dan juga mempunyai maklumat yang mendalam bidang permuziuman. Ini disebabkan dengan adanya seorang curator yang berwibawa, maka maklumat yang ingin disampaikan akan lebih tepat dan sahih. Malahan dengan adanya curator ini, pengunjung muzium tidak tertanya – Tanya mahupun tidak pulang dengan tangan kosong tanpa mengetahui fungsi ataupun peranan sesuatu barangan tersebut.

5.3.2 Cadangan kepada penyelidikan yang akan datang.

Cadangan kepada penyelidikan yang akan datang adalah, untuk mengkaji halangan ataupun cabaran bidang komunikasi dalam menyampaikan maklumat kepada pengunjung muzium. Ini disebabkan, dengan lendakan teknologi yang berlaku pada masa kini sudah pasti komunikasi secara lisan menghadapi cabaran yang sukar dan mungkin tidak digunakan pada masa yang akan. Malahan dengan lendakan teknologi juga, pelbagai

cabaran yang akan dihadapi oleh pihak pengurusan muzium untuk mengekalkan kunjungan masyarakat luar untuk datang berkunjung ke muzium.

Cadangan yang seterusnya adalah untuk mengkaji peranan seorang curator dalam pengurusan muzium. Curator merupakan seorang yang penting dalam pengurusan sesebuah muzium. Sebagai seorang curator, seseorang curator mempunyai tanggungjawab yang sangat berat dan penting demi mengekalkan kunjungan masyarakat luar ke muzium. malahan curator juga merupakan penyampai maklumat yang utama dalam bidang komunikasi. Seseorang curator perlu mempunyai minat yang mendalam dan mempunyai pengetahuan yang luas dalam bidang permuziuman. Dengan menjalankan penyelidikan terhadap tugas seorang curator, sudah pasti masyarakat luar mendapat maklumat yang mendalam berkenaan dengan curator.

5.4 Rumusan.

Sebagai kesimpulan, melalui penyelidikan yang dijalankan oleh pengkaji, objektif dan persoalan pengkaji adalah telah dijawab dengan menggunakan method kuantitatif. Malahan pengkaji juga mendapat maklumat berkenaan dengan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium seni Sarawak. pengkaji berharap pihak muzium menerima cadangan pengkaji dan seterusnya pengkaji akan datang akan mengkaji berkenaan dengan cadangan pengkaji.

Rujukan

- A. Chelum (2014). Warisan masyarakat iban dari persektif pameran: kajian kes di muzium Etnologi Sarawak. Retrived from <http://ir.unimas.my/8056/> . UNIMAS.8056
- Bitgood, S. (1991). *Environment psychology in museums, 200s and other exhibitions* Bitgood, S. (2002). *Environmental psychology in museums, zoos, and other exhibition centers*. In Bechtel & A. Churchman (eds.), *The Environmental Psychology Handbook* (2nd ed). John Wiley & Sons.
- Bitgood, S. (2002). *Environmental psychology in museums, zoos, and other exhibition centers*. In Bechtel & A. Churchman (eds.), *The Environmental Psychology Handbook* (2nd ed). John Wiley & Sons.
- Boyland, J. P., (1994). *Museum 2000 politic, people, professionals and profit*. London, New York: Routledge.
- Enasel. O. I., (2013) The role of information in art museum communication process. Retrived from <Http://www.sciencediricet.com>
- Edson G. & Dean. D (1994). *Museum education the handbook for museum*. USA: Routledge.
- Fopp. A. M., (1997). *Museums communication in small – and medium sized*.
- Genoways. H. H., & Ireland. M. L., (2003). *Museum administration an introduction*. UK: Altamira

- Ghose. S. (1994). *People participation in science museums*. In Boylan . J. P., (Eds.), *Museum 2000 politic, people, professionals and profit*. (2003). New York: Routledge.
- Horne, D. (1994). "Reading" museum. In Boylan. J. P., (Eds.), *Museum 2000 politic, people, professionals and profit*. (2003). New York: Routledge.
- Jabatan Muzium Malaysia (16 November 2015) Retrived from <http://www.museum.sarawak.gov.my/index.php/ms/jabatan-muzium-sarawak/fungsi-tanggungjawab>
- Jabatan Muzium Sarawak. (16 Novermber 2015). Retrived from <http://www.museum.sarawak.gov.my/index.php/ms/jabatan-muzium-sarawak>
- Kim. B. (2008). *Information design workbook graphic approaches, solutions and inspiration and 30 case studies*. (ndA.): RockportPublisher Ins.
- Kamus Dewan (27 Mei 2016). Retrived from <http://prpm.dbp.gov.my/Search.aspx?k=media>.
- McQuail. D (1987) *mass communication theory: an introduction*, 2nd ed. London: Sage.
- Roman, S. L., (1994) *Politics and the role of museum in the rescue of identity* In. Boylan. J. P., (Eds.), *Museum 2000 politics, people, professionals and profit*. London, New York: Routledge.

Rogers. E. M., & Kindcaid. D. L., (1981) *Communcation network toward a paradigm for research*. New York: The Free Press.

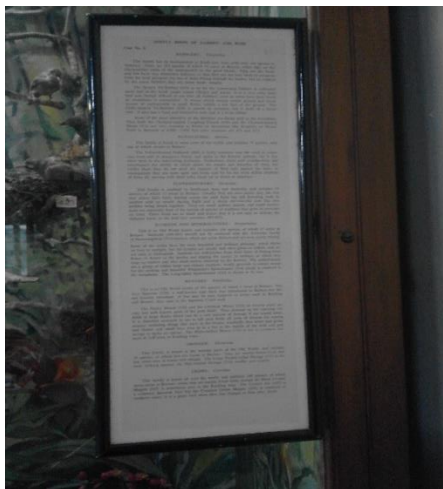
Robert Hodge & Wilfred D' Souza (1993). *The museum as a communicator: a semiotic and analysis of the Western Australia Gallery, Perth in The Education Role of the museum*, ed. Eileen Hopper – Greenhill, New York, Routledge.

Serpihan Hidup. (27 Mei 2016). Fahrid09 Blogspot. Retrived from <http://fahri09.blogspot.my/2012/12/media-cetak-dan-media-elektronik.html>

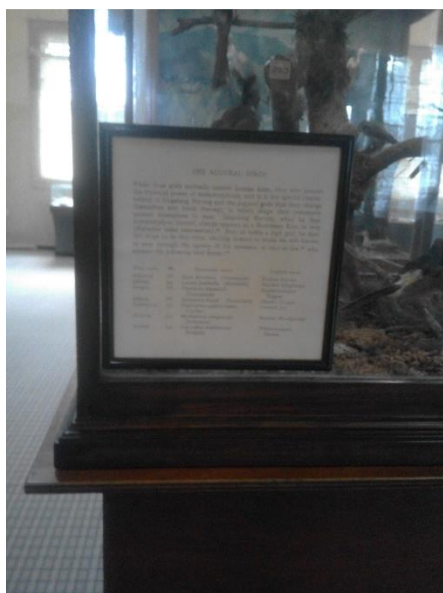
Theodorson. S. A & Theodorson. G. R., (1969). *A modern Dictonary of sociology*. New York: Crowell.

Windahl. S., Signitzer. B, & Olson. T. J., (1992) *Using Communication Theory*. Newburry, California: Sage Publication Ltd.

Lampiran

(Pernyataan Nama Artifak, Muzium Etnologi Sarawak, 3 April 2016, Dokumentasi:
Pengkaji)

(Pernyataan Nama Artifak, Muzium Etnologi Sarawak, 3 April 2016. Dokumentasi:
Pengkaji)

(Antara Bahan Pameran, Muzium Etnologi, Sarawak, 3 April 2016, Dokumentasi: Pengkaji)

(Model Rumah Panjang Iban, Muzium Etnologi, Sarawak, 3 April 2016, Dokumentasi: Pengkaji)

(Model Rumah Panjang dan Pernyataan Nama Bahan Pameran, Muzium Etnologi, Sarawak, 3 April 2016, Dokumentasi: Pengkaji)

(Bahagian Hadapan Muzium Etnologi Sarawak, Muzium Etnologi Sarawak, 3 April 2016, Dokumentasi: Pengkaji)

Borang soal selidik penyelidik

BORANG SOAL SELIDIK

PERANAN INFORMASI MAKLUMAT DALAM BIDANG KOMUNIKASI

DI MUZIUM SENI KUCHING SARAWAK

Pengkaji merupakan Pelajar Tahun Akhir. Penyelidikan ini merupakan syarat graduan untuk pelajar program pengurusan seni. Penyelidikan ini dijalankan untuk mengkaji peranan informasi maklumat dalam bidang komunikasi di muzium seni Sarawak. Penyertaan daripada pihak responden adalah secara sukarelawan. Segala maklumat dan pernyataan yang terdapat dalam borang soal selidik ini adalah rahsia. Penyertaan daripada pihak responden adalah sangat dihargai. Maklumat yang diperolehi mampu membantu penyelidik untuk menyiapkan penyelidikan ini.

Bahagian A: Maklumat Demografi

Sila tandakan (/) pada ruangan yang disediakan

1. Jantina: Lelaki ☐
Perempuan ☐

2. Umur : 20 tahun ke bawah ☐ 41 - 50 ☐
21 – 30 ☐ 51 – 60 ☐
31 – 40 ☐ 61 dan keatas ☐

3. Bangsa

- ☐ Melayu
☐ Cina
☐ India
☐ Lain – lain (nyatakan): _____

4. Tahap pendidikan

☐ SPM	☐ Ijazah Sarjana Muda
☐ STPM	☐ Master
☐ Diploma	☐ PhD

5. Pekerjaan

☐ Pelajar	☐ Bekerja Sendiri
☐ Pekerja Kerajaan	☐ Pekerja Swasta

Bahagian B

Sila tanda (/) pada ruangan yang disediakan

6. Adakah anda faham berkenaan dengan fungsi – fungsi sesebuah muzium?

☐ Ya

☐ Tidak

7. Menurut pendapat anda, muzium berfungsi sebagai...

☐ Pusat pameran

☐ Pusat pelancongan

☐ Pusat Pemuliharaan

☐ Pusat pendidikan

8. Adakah anda pernah pergi ke muzium? * *sekiranya jawapan anda tidak sila jawab*

soalan 9. Sekiranya ya, sila teruskan ke soalan 10.

☐ Ya

☐ Tidak

9. Sebab anda tidak pernah pergi ke muzium

☐ Tidak berminat

☐ Muzium jauh dari tempat tinggal

☐ Tidak mempunyai masa

☐ Lain – lain (nyatakan)_____

10. Sebab anda pergi ke muzium

☐ Lawatan sambil belajar

☐ Melancong

☐ Minat

☐ Kerja kursus

11. Berapa lamakah anda meluangkan masa anda di sesebuah muzium

☐ Kurang daripada 30 minit

☐ 1 jam

☐ 3 jam

12. Dari manakah anda mengetahui maklumat mengenai muzium seni Sarawak

☐ Laman Sosial

☐ Surat khabar

☐ Laman web rasmi muzium Sarawak

☐ Rakan sebaya

☐ Guru

☐ Lain – lain (nyatakan) _____

Bahagian C – Pandangan terhadap informasi (maklumat) dan komunikasi yang digunakan dalam muzium seni Sarawak.

Sila tandakan (/) dalam ruangan yang disediakan

1	2	3	4	5
Sangat tidak setuju	Tidak setuju	Neutral	Setuju	Sangat setuju

Bil	Perkara	1	2	3	4	5
1	Adakah sistem komunikasi yang digunakan oleh pihak muzium berkesan					
2	Adakah paparan maklumat yang disediakan mudah difahami					
3	Adakah maklumat yang diterima sampai kepada anda					
4	Adakah curator muzium memberikan penerangan yang jelas terhadap artifak yang terdapat dalam muzium					
5	Adakah sistem komunikasi yang terdapat dalam muzium perlu dipertingkatkan					
6	Adakah ruangan pameran dalam muzium menarik perhatian anda					
7	Pameran yang dipamerkan memberikan pengetahuan baru kepada anda					
8	Adakah perolehan maklumat memenuhi tahap kepuasan anda					

9	Adakah penggunaan pencahayaan mampu menarik perhatian anda untuk datang berkunjung ke muzium					
10	Adakah dengan pernyataan nama artifak anda mudah untuk memahami maklumat yang ingin disampaikan					
11	Adakah dengan menggunakan media cetak maklumat yang ingin disampaikan mudah difahami oleh anda					
12	Adakah dengan menggunakan media elektronik, maklumat mudah diperolehi					
13	Adakah huraian yang terdapat di artifak tersebut mudah untuk difahami					
14	Adakah anda mendapatkan maklumat yang jelas selepas berkunjung ke muzium					
15	Adakah anda berpuas hati dengan penerangan yang diberikan oleh pihak kurator					